

TANAP gələcəyə qoyulan dəyərli sərmayədir

Bir yumruğun qüdrəti

Azərbaycan-Türkiyə hərbi əməkdaşlığı artıq global miqyasda təhlükəsizliyin təminatçısıdır

Bu bir həqiqətdir ki, İkinci Qarabağ müharibəsində əldə edilən zəfər illərdə keçirilən təlimlərin, alınan silah-sursatların, texnikalardan yararlanma və ən başlıcası, vahid komandanlıq sisteminin idarə edilməsinin uğurlu nəticəsidir.

Vətən savaşında böyük döyüş təcrübəsi toplayan Silahlı Qüvvələrimizin maddi-texniki bazasının ən müasir standartlar səviyyəsinə çatdırılması sahəsində bu gün mühüm işlər görülür. İşğaldan azad olunan bölgələrdə xüsusi təyinatlı hərbi hissələrin yaradılması, müasir hərbi texnika və silah-sursatla təchizat bunun əyani təzahürüdür.

Ali Baş Komandanın göstərişinə əsasən, müxtəlif hərbi təlimlərin keçirilməsi, hərbi hissələrin döyüş hazırlığının yüksək səviyyəyə çatdırılması, ordumuzun müasir silah, hərbi texnika ilə təchiz edilməsi və bir sıra digər tədbirlər Azərbaycan Ordusunun Ermənistan ordusu üzərində qazandıqı üstünlüyün qorunub saxlanmasını təmin edir.

Hazırda Azərbaycan 6 ölkəyə - Gürcüstan, Türkiyə, Yunanıstan, İtaliya, Bolqarıstan və Rumıniyaya qaz ixrac edir. Yaxın gələcəkdə ixracatın coğrafiyası xeyli genişləndəcək.

Çünki son bir il yarımında daha neçə ölkə Azərbaycana müaricət edərək buradan qaz almaq arzusunu bildirib. Eyni zamanda bu gün Avropadakı mövcud idxalçıların da onlara çatdırılan mavi yanacaqın artırılmasına ehtiyacları var.

İxracın həcmünün artırılması və coğrafiyasının genişləndirilməsi isə kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir. Həsilat artırılmalıdır, nəqli infrastrukturunu təkmilləşdirilməlidir, yeni

interkonektorlar tikilməlidir və s. Bir sözlə, zaman "Cənub qaz dəhlizi"nin genişləndirilməsi məsələsini gündəmə gətirib. 3500 kilometrlik bu dəhlizin Avropa qolu olan TAP-ın (Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri) ötürücülük gücü artırılmalıdır. TANAP (Trans-Anadolu Qaz Boru Kəməri) genişləndirilmədən isə bu, mümkün deyil. Axı Azərbaycan qazını Avropaya aparan yol Türkiyədən keçir.

Beləliklə, Azərbaycanın və Türkiyənin birgə layihəsi olan TANAP-ın əhəmiyyəti getdikcə artır. Təsədüfi deyil ki, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana səfəri zamanı hər iki dövlət başçısının mətbuata bə-

yanatında enerji məsələlərinə, o cümlədən qaz ixracı mövzusunda da toxunulub. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev öz bəyanatında deyib: "Məmnunluq hissi ilə qeyd etdik ki, ticarət dövrüyyəsi sürətlə artır və artıq 6 milyard dollara yaxınlaşdır və gələcəkdə daha da artacaq. Çünki birgə həyata keçirəcəyimiz layihələr bunu təmin edəcək, xüsusilə enerji sahəsində. Azərbaycan Türkiyəyə töbii qazın ixracı artmaqdadır, ildən-ilə artır və bu gün biz razılığa gəldik ki, bundan sonra da artacaq. Bununla paralel olaraq Türkiyə ərazisindən Avropa ölkələrinə Azərbaycanın qaz ixracı artmaqdadır, buna da böyük tələbat var.

Dövlət büdcəsinə edilən dəyişikliklər iqtisadi gücümüzün real göstəricisidir

Məlum olduğu kimi, 2023-cü ilin dövlət büdcəsinə edilən dəyişikliklərə əsasən, daha çox vəsait Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpasına yönəldiləcək.

Belə ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə həyata keçirilən tikinti, bərpa və

yenidənqurma işlərinin sürətləndirilməsi ilə bağlı əlavə 2 milyard 260 milyon manat ayrılacaq. Bu isə o deməkdir ki, 2023-cü ildə bütövlükdə bu istiqamətdə 5 milyard 260 milyon manat vəsait xərclənəcək.

Məsələ ilə bağlı münasibət bildiren Milli Məclisin deputatları hesab edirlər ki,

Azərbaycan işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə quruculuq və bərpa işlərini hansısa beynəlxalq maliyyə təşkilatından və ya hansısa dövlətdən yardım almaqla həyata keçirmir. Bütün bunlar yalnız ölkəmizin iqtisadi qüdrəti hesabına reallaşır.

İlham Əliyevdən Şərqi Zəngəzura böyük töhfə

Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə aparılan dinamik bərpa və quruculuq prosesi texniki xidmətlərə tələbatı da artırıb. Bu baxımdan bərpa işlərində yük avtomobilləri, habelə kənd təsərrüfatı texnikaları üçün "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" Sənaye Parkında "KamAZ" ASC ilə "Gəncə Avtomobil Zavodu" İstehsalat Birliyinin birgə servis mərkəzinin yaradılması xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Azərbaycanla Rusiya arasında münasibətlər iqtisadi sahədə də uğurla inkişaf edir. Azərbaycanın Rusiyanın ayrı-ayrı regionları, o cümlədən Tatarıstan Respublikası ilə səmərəli qarşılıqlı əməkdaşlıq münasibətləri var. Yük maşınlarının istehsalı üzrə dünyanın aparıcı şirkətlərindən olan "KamAZ"ın Cəbrayıl "Gəncə Avtomobil Zavodu" İstehsalat Birliyi ilə birgə servis mərkəzinin yaradılması bunun bariz göstəricisidir. Layihə 2021-ci ilin iyul ayında Rusiya şirkətləri nümayəndələrinin Azərbaycana işgüzar missiyası çərçivəsində "Gəncə Avtomobil Zavodu" İstehsalat Birliyi ilə "KamAZ" ASC arasında imzalanmış anlaşma memorandumuna uyğun olaraq "KamAZ" Avtomobil Zavodu ilə birlikdə həyata keçirilib.

Azərbaycan dövləti və xalqımız Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə özünün tarixi və şərəfli günlərini yaşayır və sözsüz ki, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası ilə bağlı qarşıya qoyulan vəzifələrin hər biri vaxtında icra olunacaq: "O cümlədən azad olunmuş bütün ərazilərimizin iqtisadiyyatı da bərpa ediləcək. "Avto Lizing Azərbaycan" da bu istiqamətdə özünün töhfələrini verəcək".

Çexiyalı deputatlar Ağdama səfər ediblər

Ağdam şəhər Cümə məscidinə gələn qonaqlara bildirilib ki, işğal dövründə ermənilər məscidi tam dağıtmayıb, onun minarələrindən hərbi məqsədlər üçün istifadə ediblər. Bununla belə, məscidin bəzi hissələri sükütlü, yazıları silinib, tanınmaz vəziyyətə salınıb. Erməni vandalları Ağdam Cümə məscidində də mal-heyvan saxlamaqla azərbaycanlılara, müsəlman ələminə qarşı nifrətlərini nümayiş etdiriblər. Qeyd edilib ki, Ağdam şəhəri işğaldan azad olunduqdan sonra Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Cümə məscidində bərpa işlərinə başlanılıb.

Avropa Şurasının İrçilik və Dözümsüzlüyə qarşı Avropa Komissiyası Azərbaycan əhalisinin münaqişədən və toqquşmalardan əziyyət çəkdiyini anlayır

ECRI-nin Ermənistan üzrə hazırladığı növbəti hesabatda isə ölkənin siyasi və ictimai həyatında vaxtaşırı olaraq nifrət nitqi ilə bağlı insidentlərin, o cümlədən zorakılığa çağırış hallarının baş verdiyi qeyd olunub. Bu xüsusda nifrət nitqinə misal olaraq Ermənistanda daxili bölünmələrə yol açmaq və sülh danışıqlarına əngəl törətmək məqsədilə siyasi opponentlərin qaralanması üçün "azərbaycanlı" və "türk" ifadələrindən istifadə edildiyi bildirilib.

31 ildən sonra Laçından ilk etüdlər

İşğaldan azad edilmiş Laçın şəhərində "Art Passage" Yaradıcılıq Mərkəzinin təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə gənc rəssamların pleneri keçirilir.

İyunun 20-dən 24-dək "Laçına qayıdan yol" adı ilə davam edəcək layihədə Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının 17 məzununu əhatə edən, müasir şəhər kimi yenidən canlanan Laçının gözəl mənzərələrindən etüdlər yaradacaqlar.

Quraqlıq sona çatır?

Artan yağıntılar su ehtiyatlarımızın çoxalmasına təsir göstərir

İqlim dəyişmələrinin təsiri nəticəsində temperaturun artması və yağıntıların azalması son illərdə su ehtiyatlarımızın azalmasına səbəb olub. "Havaların çox quraq keçməsi ilə əlaqədar olaraq su ehtiyatlarımız bəzi çaylarda hətta 30 faiz azalıb. Hazırda quraqlığa meyillilik artıb və quraq illər müşahidə edilir. Bu həm ölkəyə daxil olan, həm də yerli çayların sululuğunun azalmasında özünü büruzə verir.

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Bosniya və Herseqovinanın Nazirlər Şurası arasında təbii və digər fəlakətlərdən mühafizə sahəsində əməkdaşlıq haqqında" Sazişin təsdiq edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Bosniya və Herseqovinanın Nazirlər Şurası arasında təbii və

digər fəlakətlərdən mühafizə sahəsində əməkdaşlıq haqqında" 2023-cü il aprelin 11-də Bakı şəhərində imzalanmış Saziş təsdiq edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 iyun 2023-cü il

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti, Gürcüstan Hökuməti və Türkiyə Respublikası Hökuməti arasında Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsi çərçivəsində tranzit gömrük prosedurlarının asanlaşdırılması üçün ilkin məlumat mübadiləsinə dair" Sazişin təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti, Gürcüstan Hökuməti və Türkiyə Respublikası Hökuməti arasında Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsi çərçivəsində

də tranzit gömrük prosedurlarının asanlaşdırılması üçün ilkin məlumat mübadiləsinə dair" 2022-ci il avqustun 18-də Bakı şəhərində imzalanmış Saziş təsdiq edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 iyun 2023-cü il

Gədəbəy rayonunun Söyüdlü kəndinin ərazisində yerləşən tullantıxanada monitorinqlərin aparılması və mövcud vəziyyətin qiymətləndirilməsi məqsədilə Komissiyanın yaradılması barədə

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq:

1. Gədəbəy rayonunun Söyüdlü kəndinin ərazisində yerləşən tullantıxanada monitorinqlərin aparılması və mövcud vəziyyətin qiymətləndirilməsi məqsədilə aşağıdakı tərkibdə Komissiya yaradılsın:

Komissiyanın sədri

Muxtar Babayev - Azərbaycan Respublikasının ekologiya və təbii sərvətlər naziri

Komissiyanın üzvləri:

Azərbaycan Respublikası səhiyyə nazirinin müavini

Azərbaycan Respublikası fəvqəladə hallar nazirinin müavini

Azərbaycan Respublikası kənd təsərrüfatı nazirinin müavini

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetini Aparatının Sənaye və energetika şöbəsinin müdiri

Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin rəisi Gədəbəy Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı.

2. Komissiyaya tapşırılsın:

2.1. Gədəbəy rayonunun Söyüdlü kəndinin ərazisində yerləşən tullantıxanada monitorinqlərin aparılması və mövcud vəziyyətin qiymətləndirilməsini təmin etsin;

2.2. sakinlərin sağlamlığının və ətraf mühitin qorunması sahəsində vətəndaşların müraciətlərini araşdırılmasını təmin etsin;

2.3. bu Sərəncamın 2.1-ci bəndinə əsasən monitorinqnin və qiymətləndirmənin nəticələrini uyğun olaraq müvafiq təklifləri hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim etsin.

3. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Bakı şəhəri, 21 iyun 2023-cü il

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 200

QƏRAR

Bakı şəhəri, 20 iyun 2023-cü il

"Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin strukturuna daxil olmayan tabeliyindəki qurumların siyahısı"nın təsdiq edilməsi və "Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin strukturuna daxil olmayan tabeliyindəki qurumların Siyahısı"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 19 dekabr tarixli 548 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 27 mart tarixli 975 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi haqqında Əsasnamə"nin 5.2-ci bəndinə əsasən, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. "Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin strukturuna daxil olmayan tabeliyindəki qurumların siyahısı" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. "Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin strukturuna daxil olmayan tabeliyindəki qurumların Siyahısı"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti

2018-ci il 19 dekabr tarixli 548 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 12 (II kitab), maddə 2744; 2019, № 5, maddə 944, № 8, maddə 1467; 2022, № 8, maddə 968) 1-ci hissəsi ləğv edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 20 iyun tarixli 200 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin strukturuna daxil olmayan tabeliyindəki qurumların

S İ Y A H I S I

1. Büdcədən maliyyələşdirilən qurumlar

1.1. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidmətinin tabeliyindəki qurumlar:

1.1.1. Azərbaycan Respublikasının Abşeron Milli Parkı;
1.1.2. Azərbaycan Respublikasının Ağgöl Milli Parkı;
1.1.3. Azərbaycan Respublikasının Altağac Milli Parkı;
1.1.4. Azərbaycan Respublikasının Göygöl Milli Parkı;
1.1.5. Azərbaycan Respublikasının Hirkan Milli Parkı;
1.1.6. Azərbaycan Respublikasının Qızılağac Milli Parkı;
1.1.7. Azərbaycan Respublikasının Samur-Yalama Milli Parkı;
1.1.8. Azərbaycan Respublikasının Şahdağ Milli Parkı;
1.1.9. Azərbaycan Respublikasının Şirvan Milli Parkı;
1.1.10. Azərbaycan Respublikasının Eldar Şamı Dövlət Təbiət Qoruğu;
1.1.11. Azərbaycan Respublikasının Korçay Dövlət Təbiət Qoruğu;
1.1.12. Azərbaycan Respublikasının Qarayazı Dövlət Təbiət Qoruğu;
1.1.13. Azərbaycan Respublikasının Zaqatala Dövlət Təbiət Qoruğu;
1.1.14. Azərbaycan Respublikasının Bəitçay Dövlət Təbiət Qoruğu;
1.1.15. Azərbaycan Respublikasının İlisu Dövlət Təbiət Qoruğu;
1.1.16. Azərbaycan Respublikasının Qaragöl Dövlət Təbiət Qoruğu;
1.1.17. Azərbaycan Respublikasının Turyançay Dövlət Təbiət Qoruğu;
1.1.18. Bakı və Abşeron yarımadasının palçıq vulkanları qrupu Dövlət Təbiət Qoruğu;

1.1.19. Azərbaycan Təcrübəvi Dəniz Balıqçılıq Zavodu;
1.1.20. C.Cavadov adına Kür-Ağzı Nərə Balıqçılıq Zavodu;
1.1.21. Çaykənd Qızılbaliqçılıq Zavodu;
1.1.22. Şirvan Nərə Balıqçılıq Təsərrüfatı;
1.1.23. Kiçik Qızılağac Balıqçılıq Təsərrüfatı;
1.1.24. Tovuz Balıqçılıq Təsərrüfatı;
1.1.25. "Xıllı balıq" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti.

1.2. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Meşələrin İnkışafı Xidmətinin tabeliyindəki qurumlar:

1.2.1. 1 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;

1.2.2. 2 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;
1.2.3. 3 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;
1.2.4. 4 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;
1.2.5. 5 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;
1.2.6. 6 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;
1.2.7. 7 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;
1.2.8. 8 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;
1.2.9. 9 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;
1.2.10. 10 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;
1.2.11. 11 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;
1.2.12. 12 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;
1.2.13. 13 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;
1.2.14. 14 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi;
1.2.15. 15 saylı Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi.

1.3. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyində Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin tabeliyindəki qurum:

1.3.1. Hidrometeoroloji Proqnozlar Bürosu.
1.4. "Azərbaycan yaşllaşdırma və landşaft quruluşu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti.
1.5. "Azələb" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti.
1.6. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Nəqliyyat İdarəsi.
1.7. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Dövlət Geoloji İnformasiya Fondu.

2. Təsərrüfatəsaslı təşkilatlar

2.1. "Təhlükəli Tullantılar" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti.

3. Publik hüquqi şəxslər

3.1. Dövlət Mineral Xammal Ehtiyatlarından İstifadə Agentliyi.
3.2. Dövlət Ekoloji Ekspertiza Agentliyi.
3.3. Geodeziya və Kartoqrafiya Agentliyi.
3.4. Geoloji Kəşfiyyat Agentliyi.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 101

QƏRAR

Bakı şəhəri, 20 iyun 2023-cü il

"Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin rəis və sırası heyətinin geyim forması və fərqlənmə nişanları ilə təmin edilməsi Qaydalarının və normalarının təsdiq edilməsi barədə"

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 10 mart tarixli 117 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

"Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin rəis və sırası heyətinin geyim forması və fərqlənmə nişanları ilə təmin edilməsi Qaydalarının və normalarının təsdiq edilməsi barədə"

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 10 mart tarixli 117 nömrəli Qərarında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 4, maddə 785, № 11, maddə 1943) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. Həmin Qərarla təsdiq edilmiş 1 nömrəli əlavə - "Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin rəis və sırası heyətinin

geyim forması və fərqlənmə nişanları ilə təmin edilməsi Qaydaları"nın 6-cı, 10-cu hissələrində və 12-ci hissənin birinci, ikinci cümlələrində "Təchizat İdarəsi" sözləri "Maddi-Texniki Təminat Baş İdarəsi" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Həmin Qərarla təsdiq edilmiş 3 nömrəli əlavə - "Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin böyük, orta, kiçik

rəis və sırası heyətlərinin geyim forması və fərqlənmə nişanları ilə təmin edilməsi Norması" yeni redaksiyada təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 20 iyun tarixli 201 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

3 nömrəli əlavə

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin böyük, orta, kiçik rəis və sırası heyətlərinin geyim forması və fərqlənmə nişanları ilə təmin edilməsi

NORMASI

Sıra №-si	Əşyaların adı	Bir nəfər üçün əşyanın miqdarı (norması)	İstifadə müddəti	Qeyd
1	2	3	4	5
1. Geyim forması				
1.1.	Parad-çixış furajkası	1 ədəd	5 il	1
1.2.	Gündəlik furajka	1 ədəd	1,5 il	2
1.3.	Parad-çixış pilotkası	1 ədəd	5 il	3
1.4.	Gündəlik pilotka	1 ədəd	1,5 il	3
1.5.	Yay səhra furajkası	1 ədəd	2 il	
1.6.	Səhra furajkası	1 ədəd	2 il	
1.7.	Qış səhra papağı	1 ədəd	2 il	
1.8.	Qış papağı	1 ədəd	2 il	
1.9.	Gündəlik paltó	1 ədəd	5 il	
1.10.	İsti qış gödəkçəsi	1 ədəd	2 il	
1.11.	Qış səhra gödəkçəsi	1 ədəd	3 il	4
1.12.	Plaş-palto	1 ədəd	4 il	5
1.13.	Parad-çixış geyim forması	1 dəst	5 il	1
1.14.	Gündəlik geyim forması	1 dəst	1,5 il	6
1.15.	Yay şalvarı	1 ədəd	1 il	
1.16.	Gündəlik şalvar	1 ədəd	1 il	7
1.17.	Yay yubkası	1 ədəd	1 il	
1.18.	Gündəlik geyim forması (mont)	1 dəst	2 il	2
1.19.	Səhra kostyumu	1 dəst	2 il	8
1.20.	Plaş-örtük	1 ədəd	5 il	9
1.21.	Pulover	1 ədəd	2 il	
1.22.	Motosikletçi kostyumu	2 dəst	2 il	10
1.23.	Motosikletçi dəbilqəsi	1 ədəd	5 il	11

1	2	3	4	5
1.24.	Yay örtüyü	1 ədəd	2 il	12
1.25.	İdman kostyumu	1 dəst	2 il	
1.26.	Parad-çixış forması üçün uzunqol köynək	1 ədəd	1 il	
1.27.	Gündəlik geyim forması üçün uzunqol köynək	2 ədəd	2 il	2
1.28.	Qısaqol köynək	2 ədəd	2 il	2
1.29.	Parad-çixış qalstukı	1 ədəd	1 il	
1.30.	Gündəlik qalstuk	2 ədəd	1 il	13
1.31.	Parad-çixış şərifi	1 ədəd	2 il	
1.32.	Gündəlik şərf	1 ədəd	2 il	
1.33.	Parad-çixış ölcəyi	1 cüt	2 il	
1.34.	Gündəlik ölcək	1 cüt	2 il	
2. Alt paltarı				
2.1.	Mayka	2 ədəd	1 il	
2.2.	Səhra geyim maykası	2 ədəd	2 il	14
2.3.	Tuman	2 ədəd	1 il	
2.4.	Corab	2 cüt	1 il	15
2.5.	İsti alt tumanı və köynəyi	1 dəst	2 il	
3. Ayaqqabı				
3.1.	Gündəlik ayaqqabı	1 cüt	1 il	16
3.2.	Qış çəkməsi	1 cüt	2 il	17
3.3.	Səhra çəkməsi	1 cüt	2 il	18
3.4.	Uzunboğaz çəkmə	1 cüt	2 il	3
3.5.	İdman ayaqqabısı	1 cüt	2 il	
3.6.	Şap-şap	1 cüt	2 il	19
4. Ləvazimat				
4.1.	Parad-çixış kəməri	1 ədəd	15 il	20
4.2.	Akselbant	1 ədəd	15 il	20

1	2	3	4	5
4.3.	Şalvar üçün qayış	1 ədəd	3 il	21
4.4.	Xüsusi kəmər	1 dəst	4 il	21
4.5.	Fıstırq	1 ədəd	5 il	
5. Atribut				
5.1.	Fərqlənmə nişanı			22

Qeydlər:

1. Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasının kursantlarına 4 (dörd) il müddətinə verilir.
2. Bayır xidmətinin əməkdaşlarına 1 (bir) il müddətinə verilir.
3. Qadınlara verilir.
4. Mütəmadi təlimlərə cəlb olunan əməkdaşlara 1 (bir) il müddətinə verilir.
5. Böyük və orta rəis heyətinə verilir.
6. Qadınlara yubka ilə, bayır xidmətinin əməkdaşlarına 1 (bir) il müddətinə verilir.
7. Qadınlara və bayır xidmətinin əməkdaşlarına verilir.
8. Mütəmadi təlimlərə cəlb olunan əməkdaşlara əlavə qış səhra gödəkçəsi 1 ədəd 2 (iki) il müddətinə verilir.
9. Böyük və orta rəis heyətinə verilir.
10. Qadınlara və bayır xidmətinin əməkdaşlarına verilir.
11. Mütəmadi təlimlərə cəlb olunan əməkdaşlara əlavə səhra kostyumu 1 dəst 1 (bir) il müddətinə verilir.
12. Mütəmadi təlimlərə cəlb olunan əməkdaşlara 2 cüt isti corab verilir.
13. Bayır xidmətinin əməkdaşlarına verilmir.
14. Mütəmadi təlimlərə cəlb olunan əməkdaşlara 1 (bir) il müddətinə verilir.
15. Qadınlara kapron corab, mütəmadi təlimlərə cəlb olunan əməkdaşlara əlavə 2 cüt isti corab verilir.
16. Bayır xidmətinin əməkdaşlarına 2 cüt verilir.
17. Əməliyyat şəraiti çətin olan dağ rayonlarının bayır xidmətinin əməkdaşlarına 1 (bir) il müddətinə verilir.
18. Mütəmadi təlimlərə cəlb olunan əməkdaşlara 2 cüt verilir.
19. Kursant və dinləyicilərə verilir.
20. Kursant və fəxri qarovula mərəsimlərdə müvəqqəti istifadə üçün verilir.
21. Bayır xidmətinin əməkdaşlarına 2 (iki) il müddətinə verilir.
22. Fərqlənmə nişanları hər geyim formasına uyğun onun istifadə müddətinə verilir.

Milli Məclisin nümayəndə heyəti Vyanada Imperial Xəzinə Muzeyində olub

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Avstriya Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində bu ölkənin Milli Şurasının Sədri Volfqanq Sobotka ilə birlikdə paytaxt Vyanada yerləşən Imperial Xəzinə Muzeyində olublar.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, qonaqlara muzeydə saxlanılan eksponatlar haqqında məlumat verilib. Bildirilib ki, muzeydə Avstriyada 800 il hakimiyyətdə olmuş Habsburq sülaləsinə aid tarixi əhəmiyyətə malik eksponatlar qorunur. 23 otaqda yerləşən muzey dini və dünyəvi olmaqla iki hissədən ibarətdir və burada Avstriya imperatorlarının tacqoyma mərasimlərində istifadə edilmiş tac və geyimlər, onlara hədiyyə olunan zinat əşyaları, incəsənət kolleksiyası və s. nümayiş olunur.

"Azərbaycan"

Azərbaycanla Birləşmiş Krallıq arasında strateji dialoqun iclası çərçivəsində xarici işlər nazirləri görüşüblər

İyunun 20-də Birləşmiş Krallığa işgüzar səfər çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Birləşmiş Krallığın Avropa regionu üzrə dövlət naziri Leo Dokerinin iştirakı ilə iki ölkə arasında strateji dialoqun iclası keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, iclasda Azərbaycanla Birləşmiş Krallıq arasında strateji dialoq məsələlərini özündə ehtiva edən siyasi məsələlərin bir çox aspektlərinə dair ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb, regional və beynəlxalq gündəliyin qarşılıqlı maraq doğuran məsələləri müzakirə edilib.

Azərbaycan və Birləşmiş Krallıq arasında bütün sahələrdə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın olduğu, Azərbaycanın mühüm ticarət tərəfdaşı kimi xüsusi əhəmiyyəti vurğulanı. Birləşmiş Krallıq şirkətlərinin Azərbaycan iqtisadiyyatının istər neft, istərsə də qeyri-neft sektorunda uğurla fəaliyyət göstərdiyini, iqtisadi əməkdaşlığın daha da dərinləşməsi üçün geniş imkanların mövcudluğu bildirilib.

Nazir Ceyhun Bayramov bölgədə mövcud olan cari vəziyyət, o cümlədən sülh prosesi ilə bağlı Azərbaycan tərəfindən atılan addımlar, Azərbaycanın iki ölkə arasında münasibətlərin normallaşması ilə bağlı mövqeyi, azad olunmuş ərazilərdə həyata keçirilən bərpa və yenidənqurma işləri ilə bağlı məlumat verib. Ermənistan tərəfindən üçtərəfli Boyanatın müddəalarının pozulmasından bölgədə sülh quruculuğuna əngəl olduğu qarşı tərəfin diqqətinə çatdırılıb.

Iclasda Azərbaycanla həyata keçirilən humanitar minatəmizləmə fəaliyyəti barədə fikir mü-

badiləsi aparılıb. Birləşmiş Krallığın Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinin minalardan təmizlənməsinə verdiyi töhfə, bu ərazilərin yenidən qurulması və bərpası işlərində onların yaxından iştirak niyyətləri təqdir olunub.

Həmçinin tərəflər çoxtərəfli formatda, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq, o cümlədən Avropa İttifaqı ilə əlaqələr, eləcə də Ukraynadakı vəziyyəti müzakirə ediblər.

Strateji dialoqun davamı olaraq iyunun 21-də nazir Ceyhun Bayramovun Birləşmiş Krallığın xarici işlər, birlik və inkişaf məsələləri üzrə dövlət katibi Ceyms Kleverli ilə ikitarəfli görüşü keçirilib.

Tərəflər Azərbaycanla Birləşmiş Krallıq arasında strateji dialoqun gündəliyində duran məsələləri, siyasi, iqtisadi, enerji və humanitar sahələrdə, o cümlədən beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığın hazırkı vəziyyəti və inkişaf perspektivləri, ölkəmizin təşəbbüsü ilə həyata keçirilən strateji enerji və nəqliyyat layihələri, habelə regional təhlükəsizlik və postmünaqişə vəziyyəti ilə bağlı müzakirələr aparılıb.

Nazir Ceyhun Bayramov həmçinin Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşdırılması istiqamətində danışıqların aparılması və Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin təmin olunmasına dair ölkəmizin baxışları haqqında məlumat verib.

Görüş zamanı tərəflər iki ölkə arasında mövcud dialoq, qarşılıqlı səfərlər və təmasların, o cümlədən siyasi məsələlərin həllərinin münasibətlərin inkişafına mühüm töhfə verdiyini bildiriblər.

Görüşdə həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər üzrə fikir mübadiləsi aparılıb.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Avstriya Parlamenti Federal Şurasının Sədri ilə görüşüb

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Avstriyaya rəsmi səfəri çərçivəsində iyunun 21-də Avstriya Respublikası Parlamenti Federal Şurasının Sədri Günter Kovaks ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, Milli Məclisin Sədri salamlayan Avstriya Parlamenti Federal Şurasının Sədri Azərbaycanın Avropanın etibarlı enerji tərəfdaşı qismində çıxış etməsi barədə fikirlərini bölüşüb. O, iki ölkənin parlamentlərarası əlaqələrini daha da inkişaf etdirmək üçün qarşılıqlı səfərlərin vacibliyini qeyd edib, bu sahədə mövcud imkanları diqqətə çatdırıb. Günter Kovaks deyib ki, bu səfər parlamentlərimiz arasında münasibətlərin inkişafı ilə bağlı qarşılıqlı niyyətin göstəricisidir.

Azərbaycan parlament nümayəndə heyətinə göstərilən yüksək qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığını bildirən parlamentin spikeri Sahibə Qafarova Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri səviyyəsində bu ölkəyə ilk rəsmi səfərinin münasibətlərimizin inkişafına töhfə verəcəyinə inamını ifadə edib.

Görüşdə Sahibə Qafarova xatırladı ki, 30 il əvvəl ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlər qurulub. Spiker ölkələrimiz arasında əlaqələrin dərinləşməsində dövlət

başçılarının və hökumət rəsmilərinin qarşılıqlı səfərlərinin və iki ölkə arasında imzalanmış sənədlərin əhəmiyyətindən danışdı.

Azərbaycanla Avstriya parlamentləri arasında əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri barədə fikirlərini bölüşən Milli Məclisin Sədri bildirib ki, hər iki ölkənin parlamentində fəaliyyət göstərən parlamentlərarası dostluq qrupları bu sahədə mühüm rol oynayırlar.

Azərbaycan keçdiyi inkişaf yolu haqqında ətraflı məlumat verən Milli Məclisin Sədri deyib ki, 105 il əvvəl Şərqdə ilk demokratik respublikanı yaradan Azərbaycan bu gün regionda ən inkişaf etmiş ölkədir.

Azərbaycanın multikultural və tolerant bir ölkə olduğunu diqqətə çatdıran spiker əlavə edib ki, bu gün müxtəlif dinlər və millətlərin nümayəndələri Azərbaycan

canda təhlükəsiz və firavanlıq şəraitində yaşayırlar. Multikulturalizm Azərbaycan xalqının həyat tərzidir.

Görüşdə Milli Məclisin Sədri 44 günlük Vətən müharibəsi başa çatdıqdan sonrakı dövrdə regionda mövcud olan vəziyyəti, Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərində həyata keçirdiyi böyükmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri barədə məlumat verib. Sahibə Qafarova deyib ki, Ermənistan 30 il ərzində Azərbaycan torpaqlarının 20 faizini işğal altında saxlayıb. Ölkəmiz 30 il dünyada mövcud olan ikili standartlardan əziyyət çəkib, Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan tərəfindən işğalına son qoyulması, torpaqlarımızın qeyd-şərtsiz işğaldan azad olunması ilə bağlı beynəlxalq

rədə də məlumat verib. Sahibə Qafarova deyib ki, Ermənistan 30 il ərzində Azərbaycan torpaqlarının 20 faizini işğal altında saxlayıb. Ölkəmiz 30 il dünyada mövcud olan ikili standartlardan əziyyət çəkib, Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan tərəfindən işğalına son qoyulması, torpaqlarımızın qeyd-şərtsiz işğaldan azad olunması ilə bağlı beynəlxalq

qərar və qətnələri icra olunmayıb. 2020-ci ildə Azərbaycan özü BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnəmələrinin icrasını təmin edib, öz ərazi bütövlüyünü və tarixi ədalətini bərpa edib.

Spiker Sahibə Qafarova deyib ki, hazırda Azərbaycan işğaldan azad etdiyi Qarabağda və Şərqi Zəngəzurd müasir şəhər və kəndlər salır. Artıq məcburi köçkünlərimizin öz doğma torpaqlarına qayıtması nəzərdə tutulan Böyük qayıdış proqramına start verilib və məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıtması prosesinə başlanıb.

Milli Məclisin Sədri diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan işğal qurbanı olmasına baxmayaraq, regionda uzunmüddətli sülhün və sabitliyin təmin olunması üçün səy göstərir və Ermənistanla sülh sazişi imzalamayı təklif edib. Spiker qeyd edib ki, Azərbaycan sülh istəyi və sülhün olda olunması bütün regionda sabitliyin və təhlükəsizliyin təmin olunmasına xidmət edəcək.

Federal Şuranın Sədri Günter Kovaks Azərbaycanın sülh təşəbbüslərini təqdir etdiklərini və dəstəklədiklərini bildirib.

Görüşdə tərəflər maraqlandıran bir sıra digər məsələlər də müzakirə olub.

Görüşdən sonra Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova xatirə kitabını imzalayıb.

Sonra Federal Şuranın icnəti binası ilə tanışlıq olub.

"Azərbaycan"

Ceyhun Bayramov Birləşmiş Krallığa işgüzar səfəri çərçivəsində bir sıra görüşlər keçirib

İyunun 21-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Birləşmiş Krallığa işgüzar səfəri çərçivəsində ATƏT-in Baş katibi Helqa Şmid ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyindən bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan və ATƏT arasında əməkdaşlıq gündəliyində duran aktual məsələlər, o cümlədən regional məsələlər müzakirə olub.

Nazir Ceyhun Bayramov beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin qorunmasında effektiv çoxtərəfliyi dəstəkləməyə ölkəmizin bu istiqamətdə bir sıra beynəlxalq və regional təşkilatlarla, o cümlədən ATƏT-ə əməkdaşlıq etdiyini məmnunluqla bildirib.

Nazir Ceyhun Bayramov postmünaqişə dövründə bölgədə mövcud vəziyyət, o cümlədən Azərbaycanın Ermənistan ilə münasibətlərinin normallaşması və sülh gündəliyinin irəli aparılması istiqamətində səyləri barədə qarşı tərəfi məlumatlandırıb. Azərbaycan tərəfindən göstərilən konstruktiv yanaşmanın Ermənistanın davamlı hərbi-siyasi təxribatları ilə üzəldiyini bildirilib.

Mövcud çağırışlar və çətinliklərə baxmayaraq, Azərbaycan regionda sülh və təhlükəsizliyin bərqərar edilməsi istiqamətində səylərini davam etdirmək əzminə olduğunu vurğulanı.

Baş katib Helqa Şmid ATƏT-in Azərbaycan ilə əməkdaşlığa əhəmiyyət verdiyini, bu istiqamətdə münasibətlərin daha da inkişafında maraqlı olduğunu diqqətə çatdırıb. Bölgədə sül-

hün bərqərar edilməsi, gərginliyin aradan qaldırılması istiqamətində fəaliyyətin əhəmiyyətini vurğulanı.

Görüşdə həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

İyunun 21-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov İtaliya Mədəniyyəti Nazirliyinin xarici işlər naziri və ATƏT-in fəaliyyətində olan sədri Buyar Osmani arasında görüş keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən bildirilib ki, görüş zamanı Azərbaycan-Siyasi Makedoniya arasında ikitərəfli əlaqələr, ATƏT-in gündəliyində duran məsələlər, habelə sülh prosesinin cari vəziyyəti müzakirə edilib.

Görüşdə tərəflər iki ölkə arasında əlaqələrin inkişafı üçün müxtəlif səviyyələrdə qarşılıqlı səfərlərin və ikitərəfli görüşlərin əhəmiyyətini vurğulanı.

Görüş zamanı həmçinin Azərbaycanın keçmiş münaqişənin notionalarının aradan qaldırılması üzrə səyləri, münaqişədən sonrakı bərpa, yenidənqurma və reintegrasiya işləri barədə prioritetləri barədə məlumat verilib. Əsas məqsəd olan sülh müqaviləsinin imzalanması ilə Azərbaycan və Ermənistan arasında dövlətlərarası səviyyədə normalaşmaya dair ölkəmizin baxışları diqqətə çatdırılıb.

Ermənistanın hərbi-siyasi təxribatları qeyd olunub.

Tərəflər həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

İyunun 21-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Albaniyanın Avropa və xarici işlər naziri Olta Xaçka ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyindən bildirilib ki, görüş zamanı tərəflər iki ölkə arasında ikitərəfli müstəvidə və çoxtərəfli əməkdaşlıq formatları çərçivəsində mövcud olan əməkdaşlıq əlaqələri barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı əsasda dəstəklənmə məmnunluqla ifadə edilib.

Ceyhun Bayramov həmçinin postmünaqişə dövründə Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normallaşması prosesinin hazırkı vəziyyəti və sülh sazişi üzrə danışıqların statusu barədə məlumatlandırılıb.

Tərəflər həmçinin enerji sahəsində əməkdaşlıq, ikitərəfli iqtisadi-ticarət əlaqələrinin inkişaf perspektivləri, regional təhlükəsizlik məsələləri, eləcə də qarşılıqlı maraq doğuran digər mövzular barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

İyunun 21-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Birləşmiş Krallığa işgüzar səfəri çərçivəsində Ukraynanın xarici işlər naziri Dmitro Kuleba ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyindən bildirilib ki, görüşdə iki ölkə arasında mövcud

ikitarəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq gündəliyində duran aktual məsələlər, Ukraynada vəziyyət və bölgədə postmünaqişə səyləri müzakirə olub.

Nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycan və Ukrayna arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasından ötən illər ərzində iki ölkənin müxtəlif, o cümlədən siyasi, iqtisadi, mədəni, humanitar və s. sahələrdə əməkdaşlıq və çoxtərəfli əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində mühüm nailiyyətlər olda olduğunu bildirib.

Nazir Ukraynanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini hər zaman dəstəkləyən Azərbaycanın Ukrayna ətrafında yaranmış böhran ilə əlaqədar göstərdiyi humanitar yardımından bundan sonra da davam etdirəcəyini bildirib.

Ceyhun Bayramov həmçinin bölgədə mövcud vəziyyət, postmünaqişə dövründə Azərbaycanın sülh və quruculuq səyləri, Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşdırılması istiqamətində atılan addımlar, mövcud çağırışlar barədə qarşı tərəfi ətraflı məlumatlandırılıb.

Nazir Dmitro Kuleba Azərbaycan və Ukrayna arasında ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıqdan məmnunluqla bəhs edərək, bu istiqamətdə iki ölkənin liderləri arasında intensiv xarakter daşıyan təmasların roluu vurğulanı.

Azərbaycanın Ukraynaya göstərdiyi humanitar yardım məmnunluqla və minnətdarlıqla qeyd olunub.

Görüşdə həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

AZƏRTAC

Anna BORDON: "Azərbaycanda aparılan iqtisadi islahatlar bir çox beynəlxalq maliyyə qurumları tərəfindən dəstəklənir"

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov ilə Beynəlxalq Valyuta Fondunun Azərbaycan üzrə missiya rəhbəri Anna Bordonun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti arasında keçirilən görüşdə əməkdaşlığın istiqamətləri və gündəlikdəki məsələlər müzakirə edildi.

İqtisadiyyat Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazir Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə qurumları ilə əməkdaşlığının çoxşaxəli olduğunu vurğulanı, ölkəmizdə qabaqcıl beynəlxalq təcrübənin və texnologiyaların tətbiqi baxımından əlaqələrin genişləndirilməsinin əhəmiyyətindən söz açıb.

Mikayıl Cabbarov ölkəmizin makroiqtisadi göstəriciləri və proqnozları, struktur islahatları nəticəsində olda edilmiş irəliləyişlər, vergi siyasəti və inzibati sahədə reallaşdırılan islahatlar barədə məlumat verib.

Anna Bordon Azərbaycanla aparılan iqtisadi islahatların bir çox beynəlxalq maliyyə qurumları tərəfindən dəstəkləndiyini bildirib, həyata keçirilən sosial-iqtisadi siyasət nəticəsində olda olunan uğurları vurğulanı, tərəfdaşlığa dair fikirlərini bölüşüb.

Görüşdə tərəflər arasında əməkdaşlığın istiqamətləri və gündəlikdəki məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycanın xarici işlər naziri Ukrayna Bərpa Konfransında çıxış edib

İyunun 21-22-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Birləşmiş Krallığa işgüzar səfəri çərçivəsində Ukrayna Bərpa Konfransında iştirak və çıxış edib.

Xarici İşlər Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazir Ceyhun Bayramov çıxışında cəsarətli insan tələfatı və humanitar fəlakətə səbəb olan Ukrayna ətrafında yaranmış vəziyyə-

tin Avropada sülh və təhlükəsizliyə böyük töhdid olduğunu bildirib. Bu xüsusda Azərbaycanın yaranmış böhranın Ukraynaya suverenliyi və ərazi bütövlüyü çərçivəsində ən qısa zamanda həllini tapmasını dəstəklədiyini qeyd edib.

Nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycanın vəziyyətinin gərginləşdiyini ilk gündürlərdən, 2022-ci il fevralın 27-dən başlayaraq Ukraynaya ilk humanitar yardımlarını göndərdiyini diqqətə çatdırıb. Ceyhun Bayramov Azərbaycan

çatdığı təcrübəsinə istinadən müharibə və münaqişə dövründə mülki əhalinin, xüsusilə də uşaqların cəmiyyətin əhəssas şəqntələrindən birini təşkil etdiyini yaxşı anladığımızı bildirib. Bu xüsusda Ermənistan tərəfindən dəqiq mənə xərnlərinin verilməsinin, habelə mina təhdidinin davam etdirilməsinin gördülən işlərdə töhrtdiyi diqqətə çatdırılıb. Mövcud çətinliklərə baxmayaraq, Azərbaycan mənə təmizləmə sahəsində də Ukrayna üçün avadanlıq

təmin etmək niyyətində olduğunu bildirib. Nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycanın postmünaqişə dövründə bərpa işləri ilə bağlı təcrübəsini və dəstəyini əsirgəmədiyini diqqətə çatdıraraq, ölkəmizin artıq Ukraynada aparılan bir sıra quruculuq işlərinə, o cümlədən İrpin şəhərində məktəbin bərpa edilməsinə dəstək göstərdiyini qeyd edib.

Ukraynada bərpa və yenidənqurma səylərini göstərdiyini dəstəyini bundan sonra da davam etdirəcəyini bildirib.

Azərbaycan Respublikası hakimlərinin konfransı keçirilib

Konfransda Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvləri seçiliblər

Dövlət başçısının rəhbərliyi ilə məhkəmə-hüquq sistemində həyata keçirilən islahatların davamı olaraq "Məhkəmə-Hüquq Şurası haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu məhkəmə sisteminin müstəqilliyinin daha səmərəli şəkildə təmin edilməsi məqsədilə təkmilləşdirilib, surada icra hakimiyyəti orqanlarının nümayəndələrinin sayı azaldılmaqla hakim üzvlərinin sayı artırılıb, habelə hüquqşünas alimin və hüquq ictimaiyyətinin nümayəndəsinin təmsil olunması nəzərdə tutulub.

Eyni zamanda Məhkəmə-Hüquq Şurasının formalaşmasının yeni qaydası, o cümlədən onun hər məhkəmə instansiyasından 3 hakim olmaqla, 9 hakim üzvlüyünə və hüquq ictimaiyyətinin nümayəndəsinin hakimlərin konfransı tərəfindən seçilməsi müəyyən edilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu məqsədlə iyunun 21-də qanuna uyğun qaydada ölkənin bütün məhkəmələrini təmsil edən 130 hakimin iştirakı ilə keçirilən konfrans öz işinə başlayıb. Tədbiri təmsil olunan nümayəndələr sırasından

ən qocaman hakim çarraq konfransın işinə uğurlar arzulayıb. Konfransda ilk növbədə işin təşkili ilə bağlı məsələlərə baxılıb, iştirakçılar tərəfindən konfransa sədrlik edən şəxs müəyyən edilib, hesablama komissiyasının sədri və üzvləri seçiliblər. Daha sonra Ali Məhkəmə, Apellyasiya və birinci instansiya məhkəmələrinin konfransda təmsil olunan nümayəndələri tərəfindən ayrı-ayrılıqda Məhkəmə-Hüquq Şurası üzvlüyünə namizədlər irəli sürüldü. Konfransda təklif olunan namizədlər ətrafında müzakirələr aparılıb, qanunda nəzərdə tutulan qaydada açıq səsvermə yolu ilə seçkilər keçirilib. Seçkilərin noticələrinə əsasən, Ali Məhkəmənin sədri İnam Kərimov, həmin məhkəmənin sədr müavini Çingiz Əsgərov və Mülki kollegiyanın sədri Sənan Hacıyev, apellyasiya instansiya

məhkəmələri üzrə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin sədri Səadət Bəxtəşi, Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin sədri Mübariz Əkbərov, Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin sədri Tofiq Paşayev və birinci instansiya məhkəmələri üzrə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin sədri İsmayıl Xəlilov, Lənkəran Rayon Məhkəməsinin sədri Kamran Süleymanov və Yevlax Rayon Məhkəməsinin sədri Toğrul Əliyev Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvləri seçiliblər. Həmçinin konfransda hüquq ictimaiyyətinin nümayəndəsi qismində Sofya Mirzəyevə açıq səsvermə yolu ilə Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvləri seçilib. Bununla da hakimlərin konfransı işinə yekun vurub.

"Azərbaycanın dövlət-din modeli" mövzusunda konfrans

İyunun 21-də "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DQİDK) yaradılmasının 22 illiyinə həsr olunmuş "Azərbaycanın dövlət-din modeli" mövzusunda konfrans keçirilib. Konfransda ölkədə fəaliyyət göstərən dini qurumların, icmaların rəhbərləri, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə çıxış edən Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı 22 il bundan əvvəl, 2001-ci ilin iyun ayının 21-də Ulu Öndər Heydər Əliyevin dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi məqsədilə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması barədə Sərəncam imzaladığını bildirdi. DQİDK sədri vurğulayıb ki, Ümmümilli Liderin əsasını qoyduğu dövlət-din siyasəti Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Komitə sədri diqqətə çatdırıb ki, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun milli-mənəvi dəyərlərimizin, zəngin tolerantlıq ənənələrimizin ölkədə və beynəlxalq aləmdə təbliği istiqamətində ardıcıl fəaliyyəti dövlət komitəsinin qarşısına qoyulmuş vəzifələrin yerinə yetirilməsinə əlverişli zəmin yaradır. Komitə sədri həmçinin DQİDK-nin fəaliyyətinin genişləndirilməsi, işgüzar kollektivin formalaşması və ixtisaslı kadrların yetişdirilməsi, dini münasibətlərin qanunvericilik əsasında tənzimlənməsi, multikultural və tolerantlıq ənənələrinin möhkəmləndirilməsi, dini icmalar arasında qarşılıqlı əməkdaşlığın gücləndirilməsi və sair istiqamətlərdə fəaliyyət göstərən DQİDK-də texniki heyət də daxil olmaqla 179 ştat vahidi mövcuddur. Əsasən gənclərdən ibarət olan DQİDK kollektivinin bu günə qədər 43 əməkdaşı dövlət başçısı tərəfindən medallarla təltif edilib.

Dövlət komitəsinin sədri işğaldan azad edilmiş ərazilərdə məscid tikintiləri və abidələrin

bərpa işinin Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın xüsusi diqqətində olduğunu vurğulayıb. Mübariz Qurbanlı qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsi istiqamətindən bundan sonra da səylə çalışacaqlarını bildirdi.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Gündüz İsmayilov DQİDK-nin həm 22 ildə keçirdiyi yola, həm də bu günün real-lıqları çərçivəsində özünə düşən vəzifələrə diqqət qoşub. Qurumun insan resursları sahəsində statistik məlumatların bölüşün sədr müavini komitənin iş yükü və səlahiyyətlərinin artırılması məqsədilə əməkdaş sayının artırılmasının zamanı tələbi olduğunu deyib. G.İsmayilov çıxışında dini qurumlarla işin qurulması, onların dövlət qeydiyyatına alınması, dinşünaslıq ekspertizasının aparılması, dini maarifləndirmə fəaliyyətinin təşkili, beynəlxalq münasibətlərin, eləcə də ictimaiyyətlə əlaqələrin inkişafı və digər sahələrlə yanaşı, DQİDK-nin tabeliyindəki Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu və Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondunun bu illər ərzində gördüyü işlərdən danışıb. Bildirib ki, müxtəlif qurumlarla cari il ərzində 172 maarifləndirmə tədbiri keçirilib ki, bunlardan 55-i hüquq-mühafizə orqanları ilə birgə təşkil edilmiş tədbirləri əhatə edib.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) sədr müavini Qəmərxanım Cavadlı, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin icraçı direktoru Rəvan Həsənov, Naxçıvan Muxtar Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru Vüqar Babayev, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun (Aİİ) rektoru Aqil Şirinov, Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondunun icraçı direktoru Mehman İsmayilov, Alban-udi xristian dini icmasının sədri Robert Mobil və Azərbaycan Bəhailəri Dini Mərkəzinin katibi Ramazan Əsgərlı çıxışlarından tolerant, multikulturalizm dəyərlərinin qorunması və gələcək nəsillərə çatdırılması məsələlərindən danışıblar.

Sonda Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılmasının 22-ci ildönümü ilə bağlı dövlət komitəsində qulluq keçən və xidmətdə fərqlənənlər fəxri formanla təltif olunub.

Dövlət büdcəsinə edilən dəyişikliklər iqtisadi gücümüzün real göstəricisidir

Əvvəli 1-ci sahə.

"Büdcəyə daxilolmalar növbəti aylarda da proqnozlaşdırılardan çox olacaq"

Milli Məclisin deputatı, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov qəzetimizə açıqlamasında deyib ki, 2023-cü ilin dövlət büdcəsinə dəyişikliklərin edilməsi və düzəlişlərin aparılması üç səbəbdən reallaşdı: "Birinci səbəb bu ilin 4 ayının yekunlarında büdcəyə daxilolmaların proqnozlaşdırılardan daha çox olmasıdır. Belə ki, 4 ayda dövlət büdcəsinə 2,4 milyard manat əlavə vəsait daxil olub. Bu, büdcəyə daxil olan orta aylıq vəsaitin həcmimin 600 milyon manat olduğunu göstərir. Büdcəyə daha çox vəsaitin daxil olması, makroiqtisadi göstəricilərin yaxşılaşması və ümumi daxili məhsulda (ÜDM) artım tempinin qorunub saxlanması da büdcəyə yenidən baxılması və dəyişiklik edilməsinə zəmin yaratdı. İqtisadiyyat Nazirliyinin yeni proqnozlaşdırılması əsasında, ÜDM-dəki artım düzəlişlər edilib. Bu isə ondan xəbər verir ki, ÜDM-dəki artım eyni zamanda fiskal gəlirlər üçün bir baza formalaşdırıb. Bu, dövlət büdcəsinə daxilolmaların növbəti aylarda da proqnozlaşdırılardan çox olması anlamına gəlir".

V. Bayramov deyib ki, dəyişikliyin digər səbəbi xərclərlə bağlıdır. Onun sözlərinə görə, prioritet istiqamətlərə daha çox vəsaitin ayrılmasına ehtiyac var idi. Bu, həm Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun yenidən qurulması, həm müdafiə qabiliyyətinin artırılması, həm də bir sıra zəruri xərclərlə bağlıdır. Dövlət büdcəsinə dəyişiklikdən sonra işğaldan azad olunmuş ərazilərimizin bərpası üçün əlavə 2 milyard 260 milyon manat vəsait ayrıldı. Deyən deputat qeyd edib ki, ümumilikdə bu il üçün Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun qurulmasına 5 milyard 260 milyon manat vəsait yönəldilib. Həmçinin müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi üçün ayrılan vəsaitin həcmi 1 milyard 100 milyon manat olub. Deputat qeyd edib ki, 2023-cü ilin dövlət büdcəsində sosial istiqamətlər də prioritet

olaraq qalır. Bütövlükdə büdcə xərclərinin təxminən 45 faizi sosial istiqamətə yönəldiləcək. Zəruri xərclər üçün düzəlişləmə zamanı 900 milyon manat vəsait nəzərdə tutulub. Möbləğin bir qismi büdcə və büdcədən kənar təşkilatların maliyyələşməsi üçün istifadə olunacaq. Bu da həmin qurumlarda çalışanların sosial təminatı baxımından vacibdir. 2023-cü ildə sosial təminat xərcləri aparıcı xərclərdir. Dövlət büdcəsi ilə yanaşı, Dövlət Sosial Müdafiə Fondu və İşsizlikdən Sığorta Fondunun büdcələrində də düzəlişlərə və dəyişikliklər edildiyini deyən deputat vurğulayıb ki, praktik olaraq hər iki istiqamət üzrə 2023-cü ildə nəzərdə tutulan öhdəlikləri yerinə yetirmək mümkün olacaq. Büdcə ilə bağlı dəyişikliklər göstərir ki, bu istiqamətdə vəsaitlərin artırılması ilə bağlı hər hansı

çətinlik olmayacaq. Büdcə gəlirlərində artımlar bu il üçün nəzərdə tutulan sosial təhlillərin yerinə yetirilməsinə zəmin yaradacaq.

"Artımlar Böyük qayıdışın təmin edilməsinə töhfəsini verir"

Milli Məclisin deputatı, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Aydın Hüseynov bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən uğurlu inkişaf strategiyası ötən 5 ayda makroiqtisadi sabitliyi və maliyyə dayanıqlılığını daha da möhkəmləndirməyə, iqtisadi inkişaf sahəsində dövlət siyasətinin prioritetlərini və məqsədlərini əldə etməyə imkan verib.

Onun sözlərinə görə, iqtisadi göstəricilərin artımı nəzərdə tutulan hədəflərə nail olunması, o cümlədən işğaldan azad edilmiş bölgələrdə bərpa-quruculuq işlərinin sürətləndirilməsi, müdafiə və təhlükəsizlik vəzifələrinin yerinə yetirilməsi məqsədilə bu ilin dövlət büdcəsi haqqında qanunda və büdcə zərfinə daxil olan digər iki qanunda dəyişiklik edilməsinə imkan yaratdı. Ona görə də büdcəyə yenidən baxılması, müvafiq düzəlişləmə aparılmasına ehtiyac yarandı. İlin 4 ayı ərzində dövlət büdcəsi gəlirlərinin

proqnoz və icra göstəriciləri arasında fərqlər müşahidə olundu. Odu ki, yeni realtıqlar nəzərə alınaraq yenidən baxılan dövlət büdcəsinin gəlir və xərcləri artırıldı.

A. Hüseynov qeyd edib ki, düzəlişləmə nəticəsində büdcənin xərcləri 10 faiz artırılacaq. Əlavə xərclərin əsas hissəsi Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda başlanmış böyükmiqyaslı abadlıq və quruculuq işlərinin genişlənməsinə, Böyük qayıdışın təmin edilməsinə yönəldiləcək: "Ümumilikdə büdcədə əlavə nəzərdə tutulan 4,3 milyard manat maliyyə resurslarının 2 milyard 260 milyon manatlıq hissəsi işğaldan azad olunan Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda yenidənqurma işlərinin aparılmasına yönəldilməklə, cari ildə Böyük qayıdış proqramı üçün ayrılan dövlət büdcəsinin vəsaiti 5 milyard 260 milyon manata yüksəldiləcək. Digər prioritet istiqamət olan ölkənin müdafiə qabiliyyətinin və milli təhlükəsizliyinin daha da artırılması üçün əlavə ayrılacaq 1 milyard manatdan sonra xüsusi müdafiə təyinatlı xərclərə yönəldilən vəsaitin ümumi məbləği 3 milyard 70 milyon manata çatacaq".

Əsmər QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

TANAP gələcəyə qoyulan dəyərli sərmayədir

Əvvəli 1-ci sahə.

Enerji sahəsində bizim işimiz təbii qaz məsələsi ilə məhdudlaşmır. Biz bu gün yenilənən, yəni bərpaolunan enerji növləri üzrə əməkdaşlıq haqqında fikir mübadiləsi apardıq. Biz bu gün həm qaz, həm neft, həm neft məhsulları, neft-kimyə məhsulları, elektrik enerjisi sahələrində fəal əməkdaşlıq edirik".

Bu fəal əməkdaşlıqda TANAP-ın rolu, qeyd etdiyimiz kimi, misilsizdir. Xatırladaq ki, TANAP genişləndirilməsi CQBK (Cənubi Qafqaz Boru Kəməri) və TAP-la birlikdə "Cənub qaz dəhlizi"ni yaradan bir layihədir. Bu kəmərin "Cənub qaz dəhlizi"nin ən böyük hissəsi və birləşdirici halqasıdır. Belə ki, TANAP Türkiyənin Gürcüstanla sərhədində, Ərdəhanın Posof bölgəsindəki Türkgözü kəndindən başlayaraq Qars, Ərzurum, Ərzincan, Ankara, Əskişəhər, Bilecik, Bursa, Çanaqqala da daxil olmaqla 20 vilayətdən keçir. Bu boru xəttinin uzunluğu 1850 kilometrdir. Kəmərin Yunanıstan sərhədindən Ədimönün İpsala bölgəsində başa çatır. 2019-cu il noyabrın 29-da burada TANAP-la TAP birləşdirilib.

TANAP-la bağlı Azərbaycan və Türkiyə arasında 2011-ci il dekabrın 24-də anlaşma memorandumu və 2012-ci il iyunun 26-da hökumətlərarası sənəd imzalanıb. 2015-ci il martın 17-də isə Türkiyənin Qars vilayətinin Selim rayonunda TANAP-ın təmələqoyma mərasimi keçirilib. Kəmərin 2018-ci il iyunun 12-də Əskişəhərin Seyidqazi rayonunda baş tutan açılış mərasimində Azərbaycan, Türkiyə, Ukrayna, Serbiya, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin prezidentləri iştirak ediblər.

Serbiya Prezidenti Aleksandar Vučić hələ o zaman vurğulamışdı ki, TANAP sıradan bir layihə deyil: "Bu qaz boru kəmərinin istifadəyə verməklə ilk növbədə Cənub-şərqi Avropada çox mühüm bir addım atmış oluruq. Eyni zamanda bu layihə Avropanın bu hissəsinin enerji təhlükəsizliyini təminat altına alır. Bütün bunlar bizim əməkdaşlığımızı dəstəkləyəcək. Serbiya bu cür layihələrə qoşulmağa bö-

yük istək duyan bir ölkədir. TANAP regionun bütün ölkələrinin iqtisadiyyatına çox böyük töhfə verəcək". İndi bu fikirlər çoxdandır həqiqətə çevrilib. Rəqəmlərə diqqət yetirik. Energetika Nazirliyinin məlumatına görə, bu ilin yanvar-may aylarında ölkəmizdən xaricə qaz satışı 10,3 milyard kubmetr təşkil edib. Bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 9,6 faiz çoxdur. İlin ilk beş ayında Avropaya 4,8 milyard, Türkiyəyə 4,3 milyard, Gürcüstana isə 1,2 milyard kubmetr mavi yanacaq satılıb. Bu müddətdə Türkiyəyə TANAP-la 2,4 milyard kubmetr qaz nəql olunub. Məlumdur ki, Avropaya göndirilən 4,8 milyard kubmetr qaz da mənzilbaşına TANAP-ın borularından keçərək çatıb.

Dövlət başçısı öz çıxışlarında döna-döna qeyd edib ki, "Cənub qaz dəhlizi" layihəsi yekunlaşıb, ancaq görülməli işlərimiz hələ çoxdur. Bu məsələ Türkiyə Prezidentinin ölkəmizə dövlət səfəri zamanı keçirilən görüşlərdə, eləcə də bəyanatlarda özünə yer aldı. Rəcəb Tayyib Ərdoğan öz bəya-

natında belə dedi: "Ən vacib məsələlərdən biri də məlum olduğu kimi, enerjidir. Enerji sahəsində ıstar TANAP, istərsə də TAP ilə bağlı illərdən bəri görülməli işlər var. Bu işlərin tətbiqatlarını da nazirlərimiz öz aralarında müzakirə etdilər. Həmçinin bununla bağlı bundan sonrakı dövrdə görüşlərimiz işlər müzakirə olundu. Avropa enerji sahəsində, xüsusilə Türkiyə vasitəsilə alacağı qaz məsələsində çox narahatdır. Buna görə davamlı xahişlər edirlər. Bu məsələ ilə əlaqədar biz özümüzü düşünürük və bundan sonra da həyata keçirməkdə davam edəcəyik".

Qarşıda çox mühüm, çox gərəkliliklər var. Azərbaycan və Türkiyə görüşlərinə işlərlə təkcə öz ölkələrimizin deyil, bütün Avropanın enerji təhlükəsizliyinə böyük töhfələr verirlər. Birgə layihəyə qoşulan TANAP isə, obrazlı desək, gələcəyə qoyulan olduqca dəyərli bir sərmayədir.

Flora SADIQLI, "Azərbaycan"

Cexiyalı deputatlar Ağdama səfər ediblər

Cex Respublikası Parlamentinin Deputatları Palatasının Azərbaycanla parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Yan Kubik və Deputatlar Palatasının üzvü Mişal Ratiborski iyunun 21-də işğaldan azad edilmiş Ağdam şəhərində olublar.

Cexiyalı parlamentarilər səfərdə Azərbaycan-Cexiya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvü, Milli Məclisin deputatı Əliabbas Salahzadə müşayiət edib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, Cexiya nümayəndə heyətinə Ermənistanın 30 il əvvəl işğal altında saxladığı Ağdamda törətdiyi müharibə cinayətləri barədə ətraflı məlumat verilib. Bildirilib ki, Ermənistanın işğalına qədər Ağdam neinki Qarabağ bölgəsinin, eləcə də respublikanın ən böyük, inkişaf etmiş şəhərlərindən olub. Erməni fəstislər 1993-cü il

iyulun 23-də Ağdamı işğal etdikdən sonra evləri, məktəbləri - bütün infrastrukturunu talan edib, dağıdıb və yandırdılar. Ağdamda qəbristanlıqlar, tarixi, mədəni abidələr də erməni vandalizminə məruz qalıb.

Ağdam şəhər Cümə məscidində gələn qonaqlara bildirilib ki, işğal dövründə ermənilər məscidi tam dağıtmayıb, onun minarələrindən hərbi məqsədlər üçün istifadə ediblər. Bununla belə, məscidin bəzi hissələri sökülüb, yazıları silinib, tanınmaz vəziyyətə salınıb. Erməni vandalları Ağdam Cümə məscidində də mal-həyvan saxlamaqla azərbaycanlılara, müsəlman ələminə qarşı nifrətlərini nüma-

yiş etdiriblər. Qeyd edilib ki, Ağdam şəhəri işğaldan azad olunduqdan sonra Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Cümə məscidində bərpa işlərinə başlanılıb.

Qonaqlar Ağdam şəhərinin mərkəzi küçəsində, Şəhidlər xiyabanında erməni barbarlığının izləri ilə tanış olublar. Sonra onlara Prezidentin xüsusi nümayəndəliyinin Ağdamdakı düşərgəsində Ağdam şəhərinin baş planı çərçivəsində həyata keçiriləcək quruculuq işləri barədə ətraflı məlumat verilib. Nümayəndə heyəti Ağdam Konfrans Mərkəzi ilə də tanış olub.

"Azərbaycan"

Azərbaycan və Türkiyə hərbiçilərinin iştirakı ilə birgə təlim başlayıb

Təsdiq olunmuş plana əsasən, Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələri və Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqçularının iştirakı ilə "Alpan-2023" birgə təlimi keçirilib.

Bu barədə AZƏRTAC-a Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən məlumat verilib. Ölkəmizdə keçirilən təlimin ssenarisinə əsasən, aviasiya vasitələri bazalanma aerodromlarından uçuşlar həyata keçirərək şerti düşmənin hava

hücumundan müdafiə, komanda idarəetmə məntəqəsi və cəmləmə obyektlərinin uzaq və yaxın məsafədə məhv etmə tapşırıqlarını və digər epizodları icra ediblər.

Təlimin keçirilməsində əsas məqsəd şəxsi heyətin nəzəri və praktiki vərdislərinin təkmilləşdirilməsi, eləcə də bölmələrin qarşılıqlı əlaqədə fəaliyyətinin təmin edilməsi və döyüş qabiliyyətinin artırılmasıdır.

◆ Unudulmazlar

Bu sevgi əhvalatı düz bir əsr əvvəl Şuşada yaşanmışdı...

İlq bir yaz səhərində, səba yelinin təbii cəzakar səsinə, gül-çiçəyin ətirli rəyihəsini qabağımıza qatıb bu dağdan o dağa, o çəmənədən bu çəmənə daşdığı əsrəngiz bir zamanda, 22 yaşlı Şamilə 20 yaşlı Məhbubə Cıdır düzündə qarşılaşmışdılar...

Ta o gündən qartalların Qarabağ səmalarında süzməyini seyr etmək üçün bu məşhur düzə yollanan qədd-qəmətli, şux yerli, iti baxışlı Şamilin gözü sübh təzədən burada xarılbülül axtarışına çıxan incəbelli, qələm qaşlı, gözəli gecədən qara, saçları şələlələrdən gur ay üzülü Məhbubəyə sətəşmişdi...

Gördüyü mələksimə qızın gözəlliyi qarşısında lal heykəl döngə gənc oğlanın ürəyi uçmuş, bihtiyar, min bir gül-çiçəyin arasından zərif xarılbülülü tapmağın xoşbəxtliyi ilə düzündə sevinc gülləri açan Məhbubənin tamaşasına durmuşdu...

Bu dəm, üzündə yad baxış hiss edən gözəl Məhbubə narazılıqla gözlerini xarılbüldən çəkib qaldıranda isə onların baxışları toqquşmuş, gecənin zülmətini nura boyayan qəfil şimşək misal, gənclərin gözələrindən sıçrayan qılgıncılar hər ikisinin qəlbinə sevgi fəşəqləri çiləmişdi...

Şamilə Məhbubə ilk baxışdanca məhəbbətə düşər olmuş, sevdə bağı ilə ömürlük bir-birlərinə bağlanmışdılar...

Çox keçmədən pünhan sevgilərini ailələrinə açan sevdalı gənclər, böyüklərinin rızası, xeyrudusu ilə ailə həyatı quraraq xoşbəxt günlərə doğru birgə yollandılar...

Tale yolları Şuşada, Qarabağın büllür sarayında çarpazlaşan bu gənclərdən biri - tanınmış icimai xadim Şamil Həbib bəy oğlu Mahmudbəyov, digəri isə - ilk azərbaycanlı qadın alimlərdən biri, tibb elmləri doktoru, professor, Azərbaycan Əməkdar həkimi Məhbubə Kərim qızı Mehmandarova idi...

Mahmudbəyovların layiqli davamçısı

Həm zahirən, həm də mənən gözəl xüsusiyyətlərə malik bu gənclərin hər ikisi ziyalı, milli ruhlu, vətənpərvər idi. Şamil bəy Mahmudbəyov və Məhbubə Mehmandarovanı birləşdirən müstəsna ortaq cəhətlərdən biri də onların hər ikisinin Azərbaycanın əsil-nəcəbətləri soy-kökə malik nəsilin nümayəndələri olmaları idi.

Şamil bəyin mənsub olduğu və tarixdə öz silinməz izləri olan Mahmudbəyovlar Şamaxının ən tanınmış və soylu nəsilərindən olub. Şamil bəyin ulu babası, Şamaxı əsilzadələrindən olan Hacı Sadiq vaxtilə Nadir şahın xəzinədarı imiş. Bu əsilzadə şəcərənin ən məşhur davamçılarında biri də Şamaxının sayılıb-seçilən zadəganlarından olan Əhməd Sultanın oğlu, məşhur messenat Mahmud ağa Məmmədşad olub. Xeyri xah əməlləri ilə tanınan Mahmud ağa həm də görkəmli musiqişünas və muğam bilicisi olub. O, öz malikanəsində musiqili gecələr keçirmək üçün düzəltdirdiyi xüsusi salonda tez-tez xanəndələrin müsabiqəsini təşkil edər, qaliblərə qiymətli hədiyyələr və mükafatlar verərmiş.

Mahmud Ağanın oğlu Hacı İbrahim Xəlil bəy Şamaxının hörmətli şəxslərindən olub, o da atası kimi xalqı üçün nəəc işlər görüb, su çəkdirib, məktəb açdırıb. Hacı İbrahimxəlil bəyin Əsədulla bəy, Həbib bəy, Ələsgər bəy, Abdulla bəy, Seyfulla bəy, Mahmud bəy adlı oğlanları, Sübhü xanım və Fərx xanım adlı qızları olub.

Şamil bəy görkəmli pedaqoq və ictimaiyyətçi, rus-tatar məktəblinin və Azərbaycanda ilk teatr truppasının əsasını qoyan, xalq müəllimi Həbib bəy Mahmudbəyovun ailəsində dünyaya gəlib.

Həbib bəy Bakı şəhər dumasında məktəb komissiyasının üzvi kimi Azərbaycan müəllimlərinin birinci qurultayının hazırlanması və keçirilməsində, həmçinin ali pedaqoji təhsilin təşkilində fəal iştirak edib, uzun müddət müəllim, məktəb direktoru işləyib. Bir müddət ali pedaqoji institutun direktor müavini, sonra isə direktor olub, eyni zamanda rus dili və ədəbiyyatından dərş deyib. Teatr hovuskarı olan Həbib bəy teatr truppasına rəhbərlik edib. Həbib bəyin Şamil, Kamil, Xəlil adlı üç oğlu və Sona adlı bir qızı olub.

Bir həsiyə də çıxacaq ki, Həbib bəyin qardaşı Ələsgər bəy Mahmudbəyov Azərbaycan Milli Şurasının üzvü, İstiqlal Bəyannaməsini imzalayan 26 nəfərdən biri olub.

Mehmandarovların alim qızı

Şamil bəy Mahmudbəyovun Şuşada görüb aşiq olduğu, özünə ömür-gün yoldaşı seçdiyi Qarabağ gözü Məhbubə xanım da Mehmandarovlar kimi soy-köklü, adlı-sanlı şəxərəyə mənsub idi.

1902-ci ildə Şuşada dünyaya göz açan Məhbubə xanımın atası Kərim bəy Mehmandarov ömrü boyu xalqın tərəqqisi və rifahı üçün çalışıb-vurmuş vətənpərvər insan olub. 1905-1906-cı illərdə ermənilərin Qarabağda müsəlmanlara qarşı başladığı qırğınların qarşısını almaqda müstəsna xidmətləri olan Kərim bəy "Difai" təşkilatının liderlərindən olmuş, onun Şuşa şöbəsini yaratmışdı. Kərim bəyin cəsur səyləri nəticəsində erməni

Şamil bəy Mahmudbəyov

daşnakların dəfərlə Şuşa əhalisinə qarşı planlaşdırdığı qətləmlərin qarşısı alınmış, burunları ovularaq, layiqli yerlərinə otuzdurulmuşdular.

Məhz buna görədir ki, ermənilər bir əsrdən artıqdır ki, öz "xalq düşmənləri" siyahısında Kərim bəyin də adını nəsil-dənəslə ötürürlər. Onlar Kərim bəyin, onun başçılığı altında "Difai"-nin Şuşaya hücum edəndə ermənilərə tutduqları divanı "qan yaddaşları" sayırlar. Elə mənfur ermənilərin bu dirnaqarası "qan yaddaşları" da bir daha Kərim bəy Mehmandarovun milli qürurumuz olmasını təmin edir. Azərbaycan xalqı bu şuşalı qəhrəman oğul-la fəxr duyur.

Kərim bəy həm də böyük xeyriyyəçi idi, Şuşada evində xəstəxana və yetim qalmış uşaqlar üçün məktəb, qiraətxana açmışdı. 1911-ci ildə Şuşada ilk dəfə qızlar məktəbinin açılması da Kərim bəyin təşəbbüsü ilə olmuşdu.

Məhbubə xanımın mənsub olduğu Mehmandarovlar soyu Kərim bəylə yanaşı, onlara tanınmış nümayəndə yetişdirib: hıquqşünas, çar dövründə dövlət qulluqçusu olmuş Sadiq bəy Mehmandarov, Lənkeran şəhərinin rəisi Nağı bəy Mehmandarov, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin hərbi naziri Səməd bəy Mehmandarov, SSRİ Tibb Elmləri Akademiyasının həqiqi üzvü Mixail Tuşinski-Mehmandarov, böyük Vətən müharibəsində sayısız qəhrəmanlıqlara imza atmış, "Partizan Aliyev" adı ilə tanınan Aliyev Rüstəmbəyov və digərləri...

Məhbubə xanımın anası Zərin-gül xanım isə Fətəli xanım nevesi, Abbas Mirzənin oğlu Bəhmən Mirzə Qacarın qızı idi...

Qarabağ və Zəngəzurun fədakar mühafizi

1898-ci ildə Bakıda doğulmuşdu Şamil bəy Mahmudbəyov... 1915-ci ildə Bakı Realni Məktəbini bitirmiş, 1916-cı ildə Kiyev şəhərində Politeknik İnstitutuna daxil olmuşdu. Lakin Birinci Dünya müharibəsi illərində gizli partiya fəaliyyəti və səhəndindəki problemlər səbəbindən institutu qurtara bilməmiş, 1919-cu ildə Bakıya qayıtmışdı. Azərbaycanda sovet hakimiyyəti qurulduğu ilk gündən bolşevik döstünə qoşulan və Bakıda işləyən Şamil bəy Azərbaycan İnkilab Komitəsinin sədri N.Nərimanovun katibi olub. Sonralar o, Şuşa İcraiyyə Komitəsinin sədri, Qarabağ və Zəngəzurun fəvqəladə komissarının müavini, Naxçıvan daxili işlər xalq komissarı, Naxçıvan SSR-in Xalq Komissarları Şurasının sədrinin müavini və sədri, Azərbaycan Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin işlər müdiri olub.

Öz bilik və bacarığı, şəxsi əzmi sayəsində çox gənc yaşından dövlət xadimliyi səviyyəsinə yüksələn Şamil bəyin fəaliyyətinə və

Şamil bəy Mahmudbəyovun naməlum taleyinin 38 pilləsi

Millət fədaisi

Məhbubə xanım Mehmandarova-Mahmudbəyova

Elmira xanım Şamil qızı

Həbib bəy Mahmudbəyov

Kərim bəy Mehmandarov

təpəpərvərlik, milli təəssübkeşlik qırmızı xətt kimi keçib.

Bununla olaqdar Azərbaycan Respublikası Dövlət Arxivində və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin siyasi sənədlər arxivində Şamil bəy Mahmudbəyovun N.Nərimanov yazdığı gizli məktublar saxlanılır.

Bakı Sovetinin 1920-ci il dekabrın 1-də keçirilən iclasında N.Nərimanov Zəngəzurun Ermənistanına güzəştə gedildiyini bildirir. Təbii ki, bu, Qarabağ və Zəngəzur fəvqəladə komissarı Şamil bəyin haqlı narazılığına səbəb olur. O həmin il dekabrın 24-də Nərimanov və Orconokidzeyə ünvanladığı məktubda deyirdi: "4 səhəndə ibarət olan Aşağı Zəngəzurun nümayəndələri mənim yanına gələrkən Azərbaycan Sovet Hakimiyyətinin idarəçiliyində qalmıq istədiklərini qəti olaraq bildirdilər. Əgər onların təklifi nəzərə alınmazsa, xahiş edirdik ki, bu əhalinin köçürülməsi yer müəyyənləşdirilsin".

1920-ci il dekabrın 30-da N.Nərimanov və H.Sultanova, 1921-ci il fevralın 15-də N.Nərimanov, H.Sultanov və Ə. Qarayevə göndərdiyi məlumatlarda isə Şamil bəy artıq vətənpərvərlik xarakter daşdığı, daşnakların dinc əhalinə hücum təhlükəsini hər an göznləndirdiyini diqqətə çatdırırdı. O deyirdi ki, "əgər mərkəz siyasətində bizə böyük hücum olursansa, onda bizim özlümüzlə icazə verin Qarabağ və Zəngəzur gözlənilməz hücumlardan qorumaq üçün öz qüvvələrimizi səfərbər edək".

O, daşnakların daha da azyğlaşdığını yazaraq Bakıdan Qarabağın və Zəngəzurun müsəlman əhalisini erməni talanlarından qorumaq üçün yardım istəyirdi: "Daşnaklar dağılıq Qarabağı düzən Qarabağın əlaqəsini tamamilə kəsmək üçün Şuşa qəzasının II Vərənd sahəsində üsyan qaldırıb, I Xankəndi sahəsi ilə birləşməyi istəyirlər".

Qarabağ və Zəngəzurda müsəlman əhalisinin müdafiəsini gücləndirmək üçün bölgədə böyük nüfuzlu olan Sultan bəy Sultanovun imnamından istifadə etmək lazım olduğunu bildirdən Şamil bəy və ərazilərin general-qubernatoru olmuş, ermənilərin təkid ilə həbs edilmiş S.Sultanovun qardaşı Xosrov bəy Sultanovun həbsdən azad olunmasını probleməndən çıxış yolu kimi göstərmişdi.

Hətta o, 1921-ci il fevralın 15-də göndərdiyi məlumatın sonuna öz əl yazısı ilə əlavə etmişdi ki, "Xosrov bəy Sultanov azad ediləcəyi təqdirdə onun loyallığı və etibarlılığına şəxsən cavabdeh olacağam. Onun bütün hərəkətləri üçün məsuliyyəti öz üzərimə götürəcəyəm".

Təəssüf ki, o zaman Şamil bəy Mahmudbəyovun bu tələpəli çağırışlarına müsbət cavab verən olmur.

Millətçilikdə ittiham olunur

Onun Azərbaycan xalqının milli mənafehinə zidd fəaliyyətlərə və torpaqlarımızın ermənilər tərəfindən işğalına qarşı apardığı fəal milli mübarizə də ermənilərlə işbirliyi quran yuxarı dərəcəli gözdəndən yayınmamışdı.

tutunda (MLİ) siyasi təhsilini davam etdirmək qərarına gəlir.

Şamil bəyin qardaşı Xəlil bəyin xatirələrindən məlum olur ki, Şamil bəy MLİ-də oxuduğu tələbəlik illərində institut partiya təşkilatının katibi olub: "1935-ci ilin 31 dekabrında institutun direktoru onu yeni ili birlikdə qeyd etmək üçün evlərinə dəvət edir. Aradan 10 gün keçməmiş "Pravda" qəzetində belə bir məqalə dərc edilir ki, Qorki şəhərindəki MLİ-nin filialında başda institutun direktoru olmaqla əksinqilabi trotskist təşkilatın üstü açılmışdır. Bu təşkilatın üzvləri sırasında başqa adamlarla yanaşı, qardaşım Şamilin də adı var idi".

Beləliklə, 1936-cı ilin fevral ayında Şamil bəy də aralarında olduğu Şamil bəy filialının kollektivini "antisovet təbliğatçıları" adı altında həbs edirlər. Təəssüf ki, Şamil bəy

Əbədiyaşar ömür

Xalqımızın taleyində ən ağırlı illərdən olan 1920-ci illərdə Şamil bəy əlindən gələnlə hər cür kömək millətə, ölkəsinə yardım etməyə çalışdı. O, torpaqlarımızın mənfur ermənilər tərəfindən işğalına qarşı kəskin mübarizə apardı, bunla bağlı fikirlərini açıq şəkildə izhar etməkdən çəkinməyərək əlaqədar şəxslərin diqqətinə çatdırdı.

1930-cu illərin repressiya burulğanına tuş gələn və 1936-cı ildən sonrakı taleyi naməlum olan Şamil bəy Mahmudbəyovun bizə məlum olan 38 illik qısa ömür gündəliyi isə şanlı milli fəaliyyətlə zəngindir. O, bu qısa zaman dilimində həyata keçirdiyi böyük işlərə, ən əsası gerçəkləşdiriyi vətənpərvər əməllərlə tariximizdə əbədiyaşar insan olaraq qaldı.

Əmin ki, bu gün xalqımızın taleyində müstəsna xidmətləri olan əvəzsiz şəxsiyyətlərin yetişdiyi Mahmudbəyovlar soy-kökünün loyayətli təmsilçisi Şamil bəyin də millət, vətənin taleyindən niganan olan ruhu dinclik tapıb, səddir.

Çünki artıq ilahi haqq-ədalət yerini tapıb, Azərbaycan müstəqilliyini bərpa edib qüdrətli dövlətə çevrilib, torpaqlarımızı, Qarabağı, Şuşanı erməni işğalından azad edib. Vaxtilə indiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların tarixi yurdlarına qayıdırsa isə xalqımızın qarşısında duran növbəti milli hədəfdir.

Necə ki, qüdrətli dövlətimiz Qarabağ və Şərqi Zəngəzura Böyük qayıdırsaydı gerçəkləşdirir, eləcə də qərbi azərbaycanlılar doğma torpaqlarına qovuşdurulacaqlar.

Vaxtilə bu uğurda çalışıb-vurmuş, ələ gənc ömrünü də millətə, ölkəsinə namına bada verən böyük vətənpərvər Şamil bəy Mahmudbəyovun arzularında olduğu kimi...

Onların tifağı dağılır

Şuşa, 1920-ci illər, ilq bir yaz səhəri...

Mehmandarovlar malikanəsinin qonağı olan xoşbəxt bir cütlük, əllərindən tutduqları körpə qızları ilə birgə sübh təzədən Cıdır düzündə yollanırdı.

Onlar vaxtilə ilk görüş yerləri olmuş bu məşhur düzdə qızları Elmira xarılbülülə tanış edirdilər... Gənc ata və ana - Şamil bəy Məhbubə xanım qızlarının Cıdır düzündə kəpənəklərlə yanaşı qavincə baxırlar, buradan bütün Qarabağı başdan-başə fəxrli seyr edirlər, Şuşanın tamaşasına dururlar...

Həm öz, həm də Qarabağın, Şuşanın başının üzərini qara buludlar alacağından xəbərsiz...

Çox keçmədən repressiya burulğanına düşən Şamil bəyin ömrü yarıda zülmətə bürünür, Məhbubə xanım isə gənc yaşında həyatdan aldığı ağır zərbənin sarsıntısından bir daha özüne gələ bilmir...

Sonra Qarabağ, Şuşa işğal olunur, Cıdır düzündə yağlar at oynadı...

Düzdür, bütün bu faciələr yaşayır, amma sonda haqq döndübdəyən öz yerini tutur, xalqımız torpaqlarını işğaldan azad edərək Şuşa zəfəri alır...

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Şuşanın simvollarından olan məşhur Mehmandarovlar malikanəsini də azad edir, düşmənin nifrətlə dağıtdığı "Difai"-nin ocağı, Mehmandarovların boya-başa çatdığı bu malikanə Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri Mehriban xanım Əliyeva tərəfindən yenidən əzəmət ucaldılır...

Bütün bunlar isə bir daha göstərir ki, ermənilər nə qədər çalısarsa da, Şamil bəy Mahmudbəyov və Məhbubə xanım Mehmandarova-Mahmudbəyovun tifağını dağıda bilmirlər...

İndi Şuşaya, Mehmandarovlar malikanəsinə gələnlə Şamilə Məhbubə vaxtilə burada tanış olub həyatlarını birləşdirən ulu nənə və babaları Şamil və Məhbubə kimi öz aیلələri, övladları ilə birgə Cıdır düzündə xarılbülülə tanışlığa yollanırlar...

Bir daha Şuşanın, Qarabağın, Vətənin başının üzərini qara buludlar almayacağına xoşbəxtlik, qürur hissi ilə...

Yasəmən MUSAYEVA, "Azərbaycan"

Avropa Şurasının İrqiyyət və Düzümsüzlüyə qarşı Avropa Komissiyası Azərbaycan əhalisinin münafişədən və toqquşmalardan əziyyət çəkdiyini anlayır

Avropa Şurasının İrqiyyət və Düzümsüzlüyə qarşı Avropa Komissiyası (ECRI) tərəfindən 6-cı monitorinq dövrü çərçivəsində Azərbaycan üzrə növbəti hesabat hazırlanıb. Səndə 2016-cı ildə tərtib olunmuş hesabatdan ötən müddət ərzində ölkəmizdə müvafiq səhələrdə müsbət irəliləyişlərin olduğu vurğulanıb.

Bu barədə AZƏRTAC-a Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, hesabatda ECRI-nin Azərbaycan əhalisinin, o cümlədən çoxsaylı məcburi köçkünlərin uzun müddət davam etmiş münafişədən və toqquşmalardan əziyyət çəkdiyini anladığı qeyd olunub.

Hesabatda inklüziv təhsil sahəsində insan hüquqları mövzularının 2020-ci ildən etibarən kurikulumuna daxil edildiyi, internet məkanında irqi nifrət nitqinin qarşısını alınması məqsədilə qanunvericiliyə əməli dəyişikliklər olunduğu qeyd olunub. Rəsmi orqanlar tərəfindən miqrantların hüquqi statusu ilə bağlı aparılan işlər sayəsində 2021-ci ildə qeyri-qanun statuslu miqrantların sayında 10% azalma müşahidə olunduğu, miqrantların dövlət xidmətlərinə çıxışının asanlaşdırıldığı, miqrantlara iş və yaşayış icazələrinin verilməsinin sürətləndirildiyi bildirilib.

Əmək miqrantlarının Azərbaycan vətəndaşları ilə bərabər sosial müdafiə hüquqlarından istifadəsinin, eləcə də qaçqınların əmək bazarına çıxış əldə etməsinin təmin olunduğu diqqətə çatdırılıb.

Səndə, həmçinin multikulturalizmə və tolerantlığın Azərbaycan cəmiyyətinin tərkib hissəsi olduğu vurğulanıb.

ECRI-nin Ermənistan üzrə hazırladığı növbəti hesabatda isə ölkənin siyasi və ictimai həyatında vaxtaşırı olaraq nifrət nitqi ilə bağlı insidentlərin, o cümlədən zorakılığa çağırış hallarının baş verdiyi qeyd olunub. Bu xüsusda, nifrət nitqinə misal olaraq Ermənistan da daxil bölünməyə yol açmaq və sülh danışıqlarına əngəl törətmək məqsədilə siyasi oponentlərin qaralanması üçün "azərbaycanlı" və "türk" ifadələrindən istifadə edildiyi bildirilib. Bununla yanaşı, Ermənistanda azərbaycanlı icmasının artıq mövcud olmadığı, ölkədə yaşayan və ya ziyarətə gələn türklərin isə sayının naməlum olduğu vurğulanıb.

ECRI hesabatda Avropada toqquşmalar və həll olunmamış münafişələrə bağlı ultramillətçi və irqi nifrət nitqi və zorakılığın qarşısının alınması və mübarizəyə dair bəyanatın, eləcə də AŞ İnsan Hüquqları üzrə Komissarının müvafiq tövsiyələrinə əməl olunmasının əhəmiyyətini xatırladı.

ECRI tərəfindən Ermənistan tərəfinə verilmiş 2 aprel və 15 əsas tövsiyə arasında ölkə rəhbərliyinə cəmiyyətdə müxtəlifliyin və tolerantlığın əhəmiyyəti barədə məlumatlılığın artırılması sahəsində işin aparılması, siyasi-ictimai, dini xadimlərə və nüfuzlu şəxslərə vasitəsilə nifrət nitqinə qarşı güclü əks reaksiyanın verilməsi, seçkilər orqanları və siyasi partiyalar üçün müvafiq davranış qaydalarının müəyyənləşdirilməsi, habelə təhsil sahəsində islahatlar yolu ilə etnik və dini mənsubiyyətinə görə ayrı-seçkiliyin aradan qaldırılması və s. xüsusi yer tutur.

REGIONLAR

Gəncənin qədim küçəsi yenilənir

Gəncə sakinlərinin ən çox istədiyi məkanlardan olan Cavaxan küçəsində genişmiqyaslı abadlıq və quruculuq işlərinə başlanılmışdır.

Küçədə yerləşən evlərin fasadları, novdanları yuyularaq təmizlənmiş, daş döşmələrin təmirə ehtiyacı olan hissələri yeniləri ilə əvəz olunmuşdur. Bundan başqa, işıq dirəklərindəki köhnə

plafonlar yeni, müasir LED lampaları ilə əvəz edilmiş, yeraltı keçidlərdə təmizlik işləri görülmüşdür. Küçədə olan buta formalı oturaqlar yenidən boyanmış, gül qablarında mövsümi çiçəklər əkilmiş, fəvvarələr təmir olunmuşdur.

Qeyd edək ki, hazırda Cavaxan küçəsi ilə yanaşı, şəhərin müxtəlif ərazilərində də

abadlıq-yenidənqurma işləri aparılır. Park və xiyabanlara, küçələrə güllər və həmişəyaşıl kollar əkilir, ictimai iaşə və ticarət obyektlərinin qarşısına yeni dibçəklər qoyulur. Paralel olaraq bir sıra küçə və prospektlərdə yeni işıq dayaqları basdırılır, müasir gecə işıqlandırma sistemi qurulur.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

"Yağmadı yağış, bitmədi qamış"

Amma bu gün kəndlinin təbiətin şıltaqlığından sığortalanmaq imkanı var

Dünyada iqlim dəyişikliyindən ən çox ziyan aqrar sektora dəyir. Səbəbi məlumdur: kənd təsərrüfatında məhsul istehsalı birbaşa təbiətlə bağlıdır. Həftə son dövrlər istixana şəbəkəsindən geniş şəkildə istifadə olunsa da, məhsul istehsalının əsas hissəsi açıq havada yetişdirilir və həmin səbəbdən şiddətli yağışlar, fırtınalar, dolu və ildırımlar aqrar sektora təsirsiz ötürür ki, bu da birbaşa istehsalçının cibinə ziyan vurur. Belə hallarda isə köməyə aqrar sığorta yetişir.

Amma o da məlumdur ki, ölkəmizdə fermerlərin hamısının aqrar sığortaya vəsait köçürmək imkanı yoxdur. Bu səbəbdən dövlət fermerlərə dəstək məqsədilə sığortanın yarısını büdcə vəsaiti hesabına ödəyir və onlar da dövlətin verdiyi bu imkandan istifadə edərək təsərrüfatlarını sığortalayırlar. Ötən illərin təcrübəsi göstərir ki, aqrar sığorta kəndlini döyən ziyanı qoruyan ən etibarlı təminat vasitəsidir. Bu üzdən ildən-ildə təsərrüfatlarını sığorta edən fermerlərin sayı artmaqdadır.

Aqrar Sığorta Fondundan verilən məlumata görə, son vaxtlar ölkə ərazisində havaların qeyri-sabit keçməsi nəticəsində kənd təsərrüfatı sahələrində dəyən ziyanla bağlı müraciətlərin sayı artıb. Ümumilikdə ilin əvvəlindən 1651 "Çağrı mərkəzi"nə 1700-ə yaxın müraciət daxil olub ki, bunun da 337-si may ayında qeydə alınıb. Xəbərləndiyi kimi, həmin ayın sonuncu günü müxtəlif bölgələrdə güclü küləklə müşayiət olunan leysan yağışları və qasırğa nəticəsində kənd təsərrüfatı sahələrinə ciddi ziyan dəydi. Bununla bağlı Aqrar Sığorta Fondunun "Çağrı mərkəzi"nə müraciətlər hələ də daxil olmaqdadır. Məlum olub ki, Göyçay rayonunda güclü külək, fırtına xurma, alça bağlarına ziyan vurub. Yağın intensiv yağışları isə Şəmki rayonu ərazisində arpa sahələrində subasmaya səbəb olub. Güclü külək

və yağış İsmayilli rayonunda da ciddi fəsadlar törədib, infrastrukturla yanaşı, taxıl və bostan sahələrinə, meyvə bağlarına zərər dəyib. Güclü küləyin Ağcabədi rayonunda alça bağlarına ziyan vurduğu barədə də fonda müraciət daxil olub. Cəlilabadda, Xocavənddə arpa və buğda sahələrinə dolu düşməsi, leysan yağması nəticəsində zərər dəyib.

Qeyri-sabit hava bu ay da davam edib və təbii ki, fəsadsız ötürməyib. Aqrar Sığorta Fondu sığortalı fermerləri öz sahələrinə baxış keçirərək hadisə ilə bağlı vaxtında məlumat verməyə çağırır. Belə ki, fermerlərlə imzalanmış aqrar sığorta müqaviləsinə əsasən, təsərrüfatını sığortalatmış şəxs baş vermiş sığorta hadisələri barədə 10 gün ərzində 1651 "Çağrı mərkəzi"nə, eyni zamanda məlumatlandırılmalı olan digər aidiyyəti dövlət qurumlarına müraciət etməlidir.

Fondun bildirilib ki, hadisələrlə bağlı müstəqil aqrar sığorta ekspertləri bölgələrə ezam olunur, döyülmüş zərərin ilkin qiymətləndirilməsi aparılır. Biçindən öncə aparılacaq yekun qiymətləndirmədən sonra fermerlərə döyülmüş zərərlər ödəniləcəkdir.

Bu yerdə qeyd edək ki, Azərbaycanın dövlət dəstəyi ilə güzəştli aqrar sığorta mexanizminin tətbiqini həyata keçirən Aqrar Sığorta Fondu 2022-ci ilin nəticələrini açıqlayıb. Bildirilib ki, Aqrar Sığorta Fondu ötən il ölkə üzrə fermerlərə ümumilikdə 2,4 milyon manat zərər ödənişləri edib. Xatırladaq ki, 2021-ci ildə bu rəqəm 151 min manat olmuşdu. Təkcə bitkiçilik üzrə zərər ödənişləri 2021-ci ildə müqayisədə 58 dəfədən çox artaraq 28,7 min manatdan 1,6 milyon manata yüksəlib. Heyvandarlıq üzrə də oxşar vəziyyətdir. Belə ki, 2021-ci ildə heyvandarlıq üzrə zərər

ödənişləri 123 min manat təşkil etmişse, ötən il fermerlərə tələf olan heyvanlara görə 710 min manat sığorta pulu ödənilib.

Beləliklə, ölkə üzrə toplam sığorta öhdəliyi 45 faiz artıb, 502 milyon 808 min manat dəyərində təsərrüfat təminat altına alınıb, qarşılığında 13,7 milyon manat sığorta haqqı toplanıb. 2021-ci ildə müqayisədə ötən il yığılan sığorta haqlarının həcmi 21 faiz artıb. 2021-ci ildə 27 min müqavilə bağlandığı halda, keçən il bu rəqəm 46 minə yüksəlib. Ölkə üzrə 2 milyon hektara yaxın əkinə yararlı torpaq sahəsinin 10 faizdən çoxu - 261 223 hektarı, eləcə də 13102 baş iri və xırdabaşlı heyvan sığortalanıb. Əlavə olaraq keçən il bağlanan müqavilələr üçün 1 milyon manat ehtiyat yaradılıb.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

DOST İş Mərkəzi Naxçıvan MR-də 300-dən çox şəxsi ödənişli ictimai işlə təmin etdi

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki DOST İş Mərkəzi tərəfindən Naxçıvan Muxtar Respublikasında "İşsiznin dostu" proqramına başlanıb.

Proqram üzrə Muxtar Respublikada 500 nəfər ödənişli ictimai işlərlə təmin ediləcək.

Bu məqsədlə DOST İş Mərkəzi ilə Culfa, Ordubad, Şərur, Şahbuz, Babək, Kəngərli rayon İcra Hakimiyyətləri və Naxçıvan MR-nin kənd təsərrüfatı, ekologiya və təbii sərvətlər nazirlik-

ləri, Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC arasında sazişlər imzalanıb.

Həmin sazişlər əsasında artıq 300-dən çox şəxs işlə təmin olunub. Onların hər biri ilə əmək müqaviləsi bağlanmış ki, bu da onların gələcək sosial təminat hüquqlarına əsas yaradır.

Proqrama cəlb edilən, ilkin peşə hazırlığı olmayan şəxslər müxtəlif fəaliyyət sahələri üzrə işlə təmin edilməklə, həmin sahələrdə aid ilkin peşə bacarıqları əldə etmək imkanı da qazanıb.

Görüş yeri dəyişir

Şirvan şəhər rəhbərliyinin Bayramlı qəsəbəsində sakinlərlə növbəti saygı görüşü keçirilib. Görüşdə ŞİH-in başçısı İlqar Abbasov, Milli Məclisin deputatı İltizam Yusifovla birlikdə əlaqədar təşkilat və xidmət sahələrinin rəhbərləri iştirak etmişlər.

Tədbir iştirakçıları öncə şəhər 6 saylı qəsəbə kitabxanasını ziyarət etmiş, kitabxananın fondu ilə yaxından tanış olmuşlar. Sonra İltizam Yusifov

öz kolleksiyasından bir neçə kitab kitabxananın fonduna hədiyyə etmişdir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və şəhidlərin xatirəsi bərdəqiqətlik sükutla yad edildikdən sonra İlqar Abbasov şəhər ərazisində mərhələli və planlı şəkildə həyata keçirilən abadlıq-quruculuq, həmçinin digər infrastruktur sahələrində aparılan yenidənqurma və əsaslı təmir işləri, əhalinin sosial problemlərinin həlli istiqamətində görülən tədbirlər və bu sahədə qarşıda

duran vəzifələrlə bağlı sakinlərə məlumat vermişdir. Bildirmişdir ki, Heydər Əliyev Fondunun icra etdiyi layihələrdən olan "Yeniləşən Azərbaycana - yeni məktəb" proqramı çərçivəsində Şirvan şəhərində 1200 şagirdlik yeni məktəb binası inşa olunacaq. İ. Abbasov sonra "Yeniləşən Şirvan" konsepsiyasında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrasının şəhərin sosial-iqtisadi inkişafında keyfiyyətə yeni mərhələnin başlanğıcının qoyulmasında, şəhə-

rin daha da müasirləşməsində, yeni iş yerlərinin və müəssisələrin yaradılmasında, kommunal, xidmət və sosial infrastruktur təminatının həcminin və keyfiyyətinin artırılmasında əhəmiyyətli rol oynayacağını qeyd etmişdir.

Milli Məclisin deputatı İltizam Yusifov əhalinin rifah halının yüksəldilməsi istiqamətində həyata keçirilən sosial-iqtisadi islahatlar, vətəndaş məmnunluğunun artırılması istiqamətində görülən işlərdən söz açaraq sakinləri rahatlıq və əminliklə bağlı dövlət qurumlarına göndərilmiş müraciətlər və onların həlli istiqamətində görülən işlər barədə məlumat vermiş, eyni zamanda səyyar görüş zamanı qaldırılacaq məsələlərin həlli ilə bağlı şəhər rəhbərliyi ilə birgə zəruri tədbirlərin görülməyini bildirmişdir.

Sonra sakinlərin müraciətləri dinlənmiş və qaldırılan problemlər aidiyyəti məsul şəxslərin iştirakı ilə müzakirə olunmuş, onların həlli nəzarətə götürülmüşdür.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Göygöldə elmi-praktiki konfrans keçirilib

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin, Heyvandarlıq Elmi-Tədqiqat İnstitutu (ETİ) və Türkiyənin Selçuk Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə Göygöldə "Qoyunçuluğun problemləri: yun istehsalı, emal və marketinqi" mövzusunda elmi-praktiki konfrans keçirilmişdir.

Heyvandarlıq ETİ-də keçirilən konfransı giriş sözü ilə Göygöl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elvin Paşayev açaraq qoyunçuluğun mövcud vəziyyəti, yun istehsalında olan problemlər, eləcə də rayonda fermer və sahibkarların qoyunçuluğa olan marağının ildən-ildə artmasından danışmışdır. Dövlətin qoyunçuluğa, ümumən kənd təsərrüfatına göstərdiyi diqqət və dəstəkdən söz açan natiq fermerlərdən edilən güzəştləri, verilən subsidiyaları, bu sahənin inkişafı üçün həyata keçirilən layihələrin əhəmiyyətini vurğulamışdır.

Sonra Heyvandarlıq ETİ-nin direktoru Mahir Hacıyev ölkədə xırdabaşlı heyvanların mövcud vəziyyəti haqqında statistik məlumatları konfrans iştirakçılarına diqqətinə çatdırıb, yerli qoyun cinsləri, eyni zamanda qoyunçuluğun inkişafı istiqamətində rəhbərlik etdiyi institutun gördüyü işlər, həyata keçirdiyi layihələr barədə ətraflı məlumat vermişdir.

Konfransda çıxış edən Azərbaycan Milli Xalça Muzeyinin direktoru Şirin Məlikova Azərbaycan xalçalarının xüsusiyyətləri, onların hazırlanmasında istifadə olunan yun növləri və texnologiyaları haqqında, eləcə də yerli qoyun

cinslərinin yunlarının xüsusiyyətləri və onların emal üsulları barədə ətraflı məlumat vermişdir.

Sonra söz "Azərxaç" ASC-nin istehsalat üzrə direktoru Əlisəfa Nuriyevə verilmişdir. O, milli mədəniyyətimizdə xalçaçılığın rolu, ölkəmizdə xalçaçılığın tarixi, bu sahədə mövcud olan problemlər və həll yolları barədə geniş məruzə ilə çıxış etmişdir.

Selçuk Universitetinin dosenti doktor Esad Sami Polatın da çıxışı maraqla qarşılanmışdır. Türkiyəli alim yun, onun növləri, yun emalında Türkiyə təcrübəsi, eləcə də yundan alınan məhsullar, onların tərkibi, əhəmiyyəti barədə danışmışdır. Konfransın sonunda Heyvandarlıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun heyətində təşkil edilmiş yun nümunələrindən hazırlanmış məsullara, yundan alınan keratına, kosmetik vasitələrə, müxtəlif yunçuluq məmulatlarına, eyni zamanda institutun Yardımcı Təcrübə Təsərrüfatında saxlanılan yerli və xarici cins qoyunlara baxış keçirilmişdir.

S.ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Tədarük məntəqələrinə 352 ton yaş barama təhvil verilib

Ölkədə barama tədarükü başa çatmaqdadır. 41 rayon üzrə kümçülər tərəfindən tədarük məntəqələrinə 352 ton yaş barama təhvil verilib.

Bu il ən çox yaş barama Zərdab rayonunda tədarük olunub. Yerli kümçülər 2023-cü il mövsümündə 52,865 ton yaş barama təhvil veriblər. Ağcabədi (34,336 ton), Zaqatala (28,907 ton), Balakan (28,151 ton), Bərdə (21,117 ton), Tərtər (14,747 ton), Şəki (13,737 ton), Qax (12,385 ton), Füzuli (10,416 ton), Lənkəran (9,896 ton), Sabirabad (9,744 ton), Yevlax (9,583 ton) və Ağdam (9,210 ton) ən çox yaş barama tədarük edən rayonlardır.

Qeyd edək ki, kümçülərlə imzalanan müqaviləyə əsasən, istehsal olunmuş yaş barama müvafiq qurum tərəfindən 5 manata təhvil alınır, dövlət isə istehsal olunan hər kiloqram yaş baramaya görə kümçülərə 6 manat subsidiya ödəyir.

Respublika əhəmiyyətli Kərimli avtomobil yolunun Oğuzdan keçən hissəsi yenidən qurulub

M5 Yevlax-Zaqatala-Gürcüstan Respublikası ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun 17-ci km-dən ayrılaraq respublika əhəmiyyətli Kərimli avtomobil yolunun Oğuz hissəsinin yenidən qurulması işləri yekunlaşıb.

Yolun uzunluğu 10 km olan bu hissəsi III texniki dərəcəyə uyğun yendən qurulub. Müvafiq olaraq yolun hərəkət hissəsi 7, hər istiqamət üzrə çiyinlərin eni 2,5 metrdir.

Layihə üzrə Sarsu çayı üzərində 30 metrlik körpünün təmiri də icra olunub.

Xatırladaq ki, M5 (17) - Kərimli avtomobil yolunun 21 km uzunluğunda

malik Şəki rayonu ərazisinə aid hissəsində aşınma qatının yenilənməsi işləri aparılmışdır. Sözügedən hissə 2018-ci ildə Çayqaraqoyunlu-Turan

Cəyirli-Qozlublulaq-Sarıca-Qayabaşı-Bolludərə-Qaratörpaq avtomobil yolunun tərkib hissəsi kimi yenidən qurulmuşdur.

